

9. Szegmentálás

Kató Zoltán

**Képfeldolgozás és Számítógépes Grafika tanszék
SZTE**

(<http://www.inf.u-szeged.hu/~kato/teaching/>)

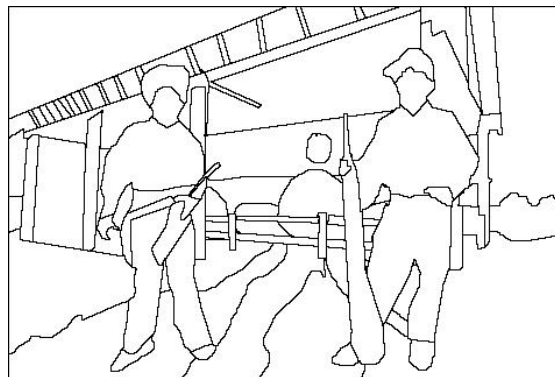
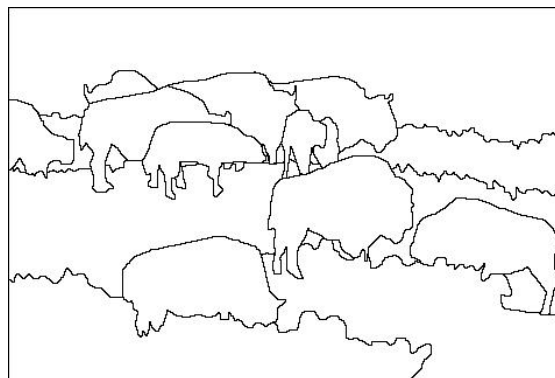
Szegmentálás célja

- Partícionáljuk a képet koherens “objektumokra”
- Nincs egzakt definíció (alkalmazásfüggő, szubjektív)

image

human segmentation

Szegmentálási példák

Terminológia

- Szegmentálás, csoportosítás, perceptuális rendezés (*Segmentation, grouping, perceptual organization*):
 - az összetartozó jellemzők összegyűjtése, csoportosítása
- Illesztés (*Fitting*):
 - modell társítása a megfigyelt jellemzőkhöz
- Szegmentálás felülről lefelé (*Top-down segmentation*):
 - a pixelek összetartozásának alapja a közös objektumba tartozás (ehhez ismerni kell a keresett objektumot)
- Szegmentálás lentről fölfelé (*Bottom-up segmentation*):
 - a pixelek összetartozásának alapja az azonos vizuális jellemző (pl. hasonló szín)

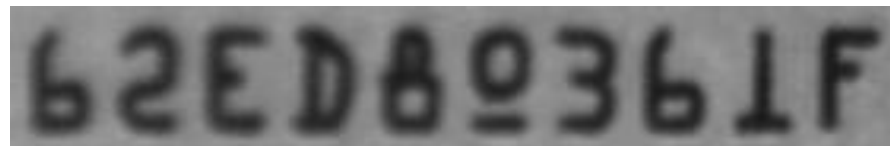
Szegmentálási módszerek

- Szegmentálás mint klaszterezés
 - Küszöbölés, K-means, Mean shift
- Régió alapú szegmentálás
 - Régiónövelés, split & merge
- Kontúr alapú szegmentálás
 - Canny, kontúrkövetés, alakzatillesztés

GLOBÁLIS ÉS LOKÁLIS KÜSZÖBÖLÉS

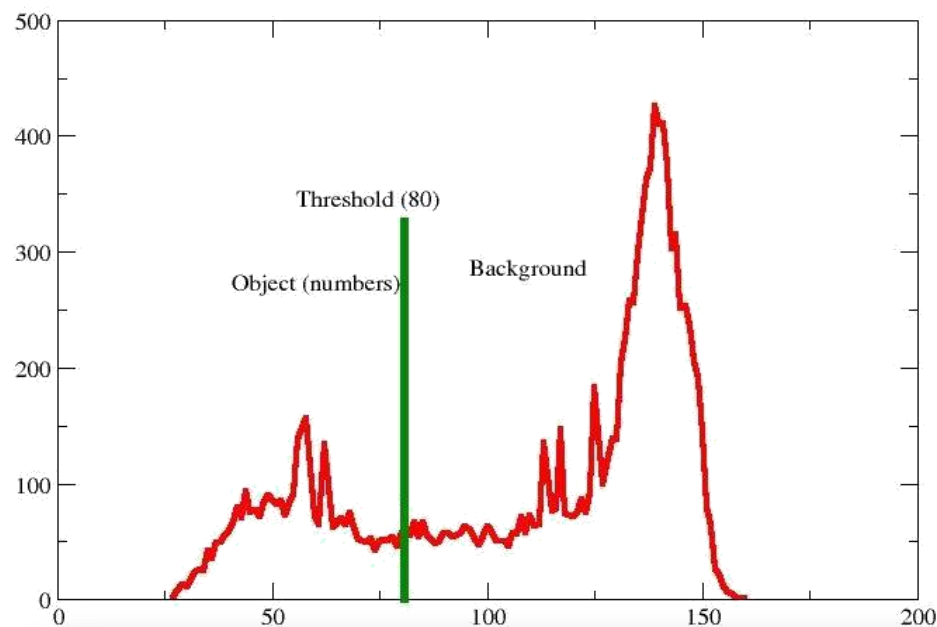
Küszöbölés

- Alapfeltevések:
 - Az objektum és a háttér eltérő intenzitású (nagy kontraszt)
 - Az objektum és a háttér önmagában homogén intenzitású

- Például: sötét objektum világos háttéren:

- $f(x,y)$ - input kép;
- $t(x,y)$ - szegmentált kép;
- T =küszöbérték

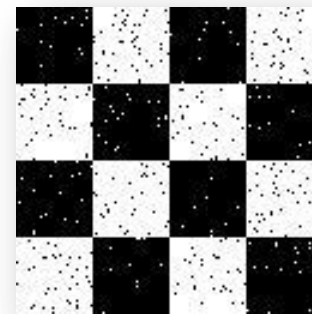
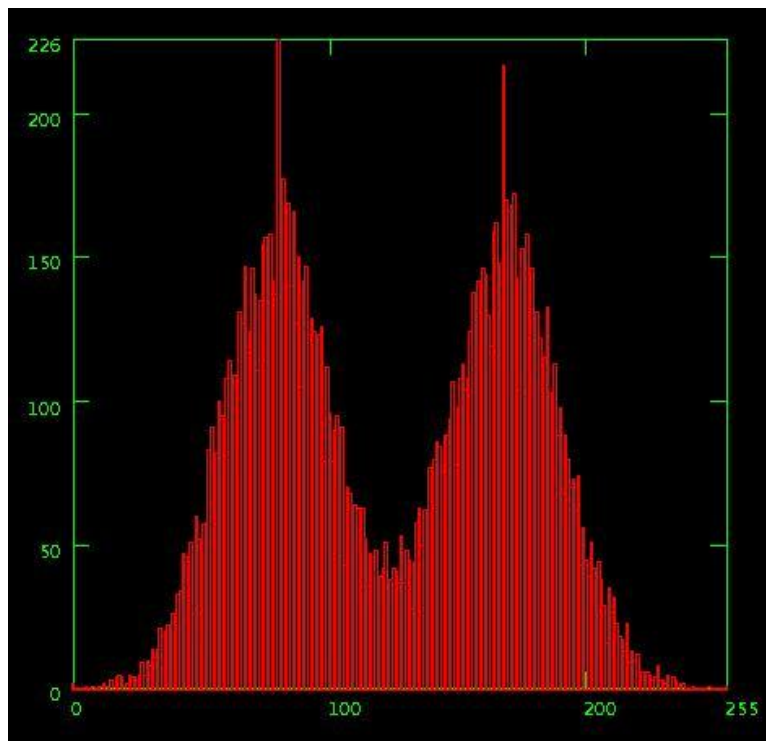
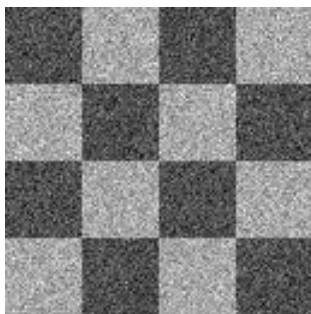

$$f(x,y) \leq T \rightarrow t(x,y) = 1 \text{ (objektum)}$$

$$f(x,y) > T \rightarrow t(x,y) = 0 \text{ (háttér)}$$

Küszöbérték meghatározása

- Zajos kép esetében nehéz (~lehetetlen) kielégítő küszöbértéket meghatározni → a szegmentálás inhomogén lesz.
 - Zajsűrítés jelenthet megoldást, ha nem túl nagy a zaj...

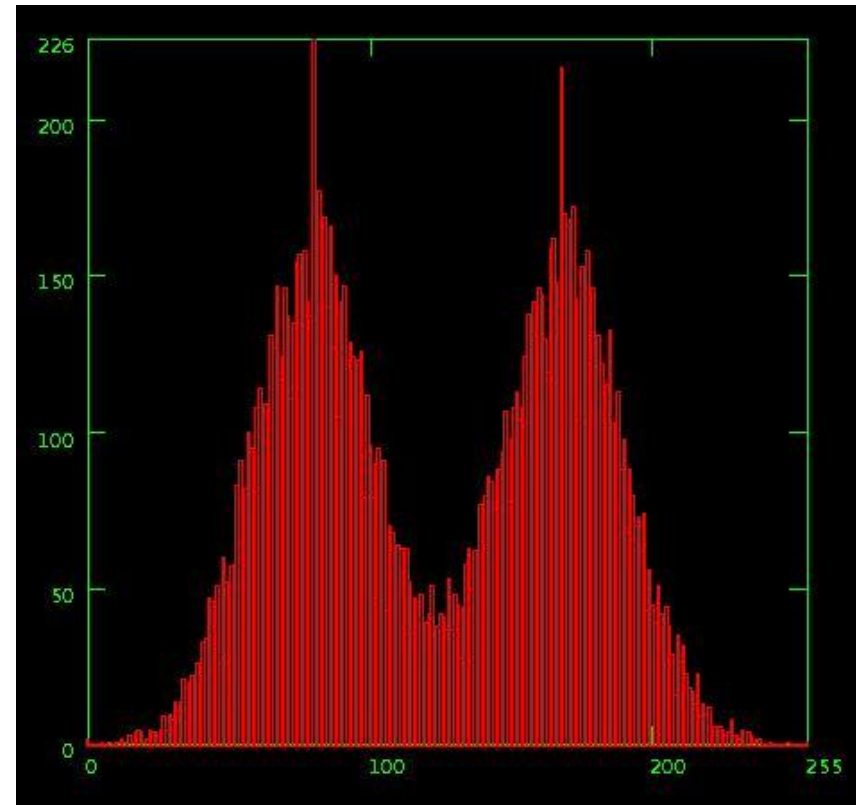

Küszöbérték meghatározása

- Lehet az input képtől függetlenül, **manuálisan rögzített érték**
 - Egyszerű
 - Kontrollált környezetben jól használható (ipari alkalmazások)
- **Adaptív eljárások**, melyek az input képhez automatikusan választják ki az optimális küszöbértéket:
 - Globális hisztogram-ból klaszterezéssel számított érték
 - Isodata algoritmus (Yanni)
 - Otsu algoritmus
 - Lokálisan változó érték (egyenetlen megvilágítás)
 - Niblack algoritmus

Isodata algoritmus (Yanni)

- Jól használható, ha az előtér és a háttér kb. ugyanannyi pixelből áll.
 1. Inicializálás: a hisztogramot két részre osztjuk (célszerűen a felezőponton): T_0
 2. kiszámítjuk az objektum valamint a háttér intenzitásának középértékét: M_i, m_i
 3. Az új küszöbérték a két középérték átlaga:
 $T_i = (M_i + m_i) / 2$
 4. Vége ha a küszöbérték már nem változik: $T_{k+1} = T_k$

Otsu algoritmus

- A bemeneti kép L szürkeárnyalatot tartalmaz
- a normalizált hisztogram minden x szürkeértékhez megadja az előfordulási gyakoriságát (valószínűségét):
 p_x
- Az algoritmus lényege: keressük meg azt a T küszöbszámot, amely maximalizálja az objektum-háttér közötti varianciát.
- Az előtér/háttér pixelek gyakorisága és középértéke:

$$\text{háttér: } B(T) = \sum_{x=1}^T p_x \quad \text{objektum: } 1 - B(T) = \sum_{x=T+1}^L p_x$$

$$\text{legyen } m(T) \equiv \sum_{x=1}^T xp_x \Rightarrow \text{a teljes kép középértéke : } \mu \equiv m(L) = \sum_{x=1}^L xp_x$$

$$\text{háttér középértéke : } \mu_B = \frac{m(T)}{B(T)} ; \quad \text{objektum középértéke : } \mu_O = \frac{\mu - m(T)}{1 - B(T)}$$

Otsu algoritmus

- Az előtér/háttér pixelek szórása:

$$\sigma_B^2 = \frac{1}{B(T)} \sum_{x=1}^T (x - \mu_B)^2 p_x, \quad \sigma_O^2 = \frac{1}{1 - B(T)} \sum_{x=T+1}^L (x - \mu_O)^2 p_x$$

- A teljes kép szórása:

$$\begin{aligned} \sigma^2 &= \sum_{x=1}^T (x - \mu)^2 p_x + \sum_{x=T+1}^L (x - \mu)^2 p_x = \dots = \\ &= \underbrace{B(T)\sigma_B^2 + (1 - B(T))\sigma_O^2}_{=\sigma_W^2(T), \text{ osztályonbelüli varianciától függ}} + \underbrace{(\mu_B - \mu)^2 B(T) + (\mu_O - \mu)^2 (1 - B(T))}_{=\sigma_C^2(T), \text{ osztályok közötti varianciától függ}} \equiv \sigma_W^2(T) + \sigma_C^2(T) \end{aligned}$$

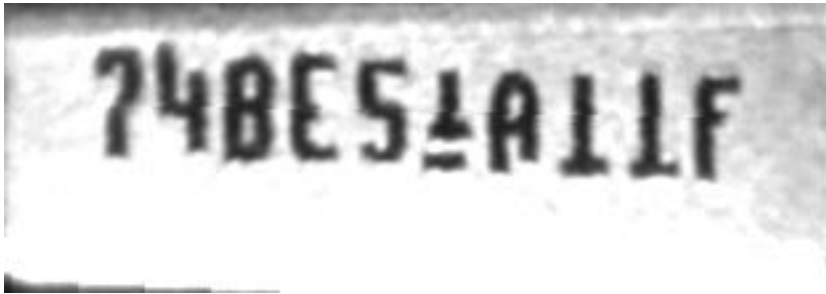
- nyilván σ^2 konstans, és T -t úgy kell beállítani, hogy $\sigma_C^2(T)$ a lehető legnagyobb legyen:

$$\sigma_C^2(T) = \dots = \frac{(\mu(T) - \mu B(T))^2}{B(T)(1 - B(T))}$$

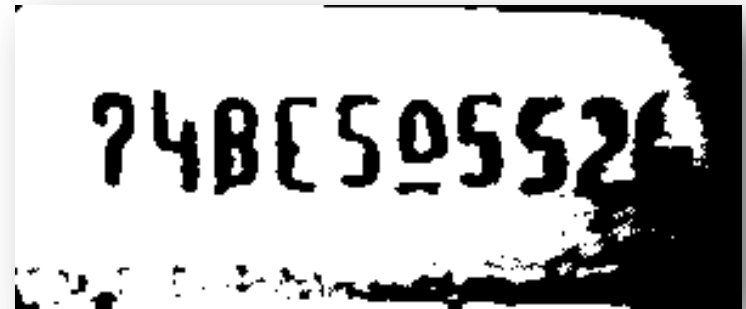
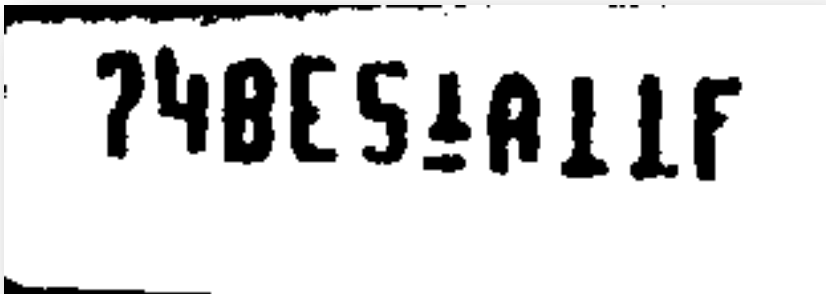
Otsu algoritmus

- A hisztogram elejéről kezdve nézzük meg minden szürkeértéket, mint lehetséges küszöböt:
 - Számoljuk ki $\sigma_c^2(T)$ értékét $\mu(T)$ és $B(T)$ segítségével
 - mindaddig növeljük T értékét, amíg $\sigma_c^2(T)$ növekszik.
- Ez az algoritmus feltételezi, hogy $\sigma_c^2(T)$ -nek egyetlen maximuma van!

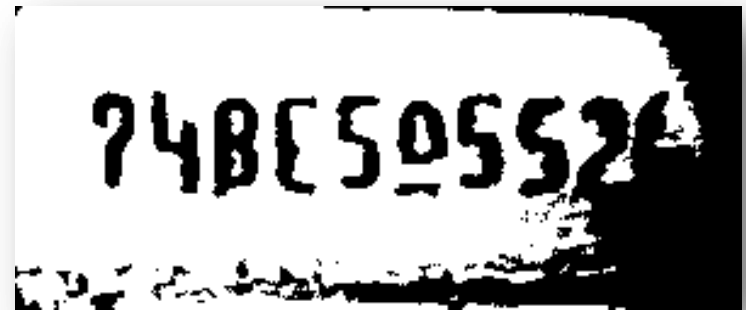
Példák

Original

Isodata (Yanni)

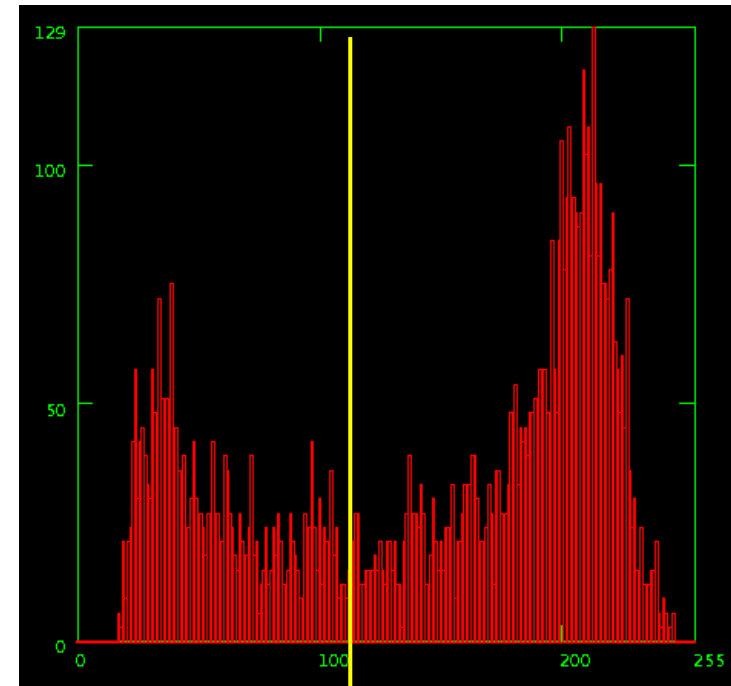
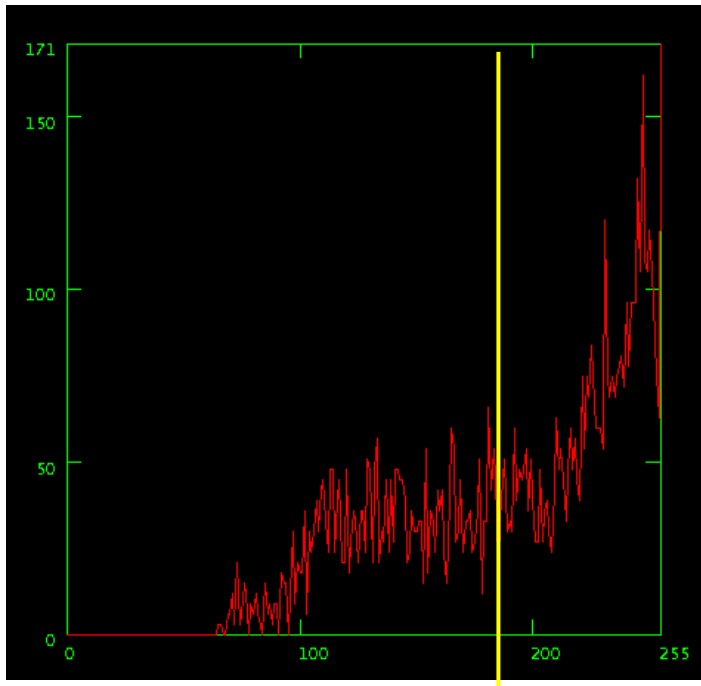
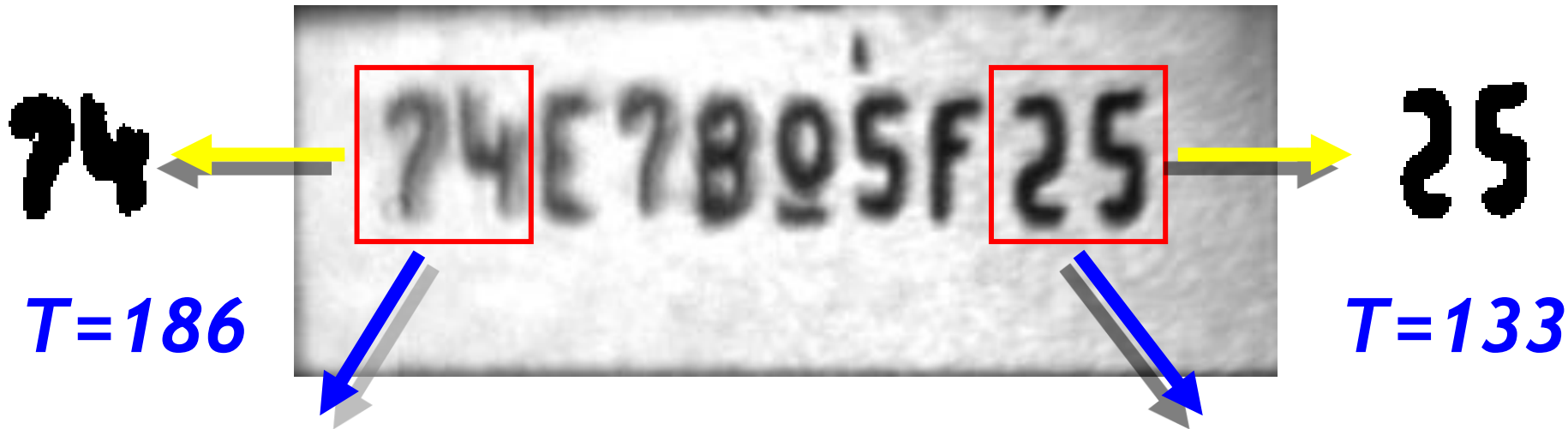
Otsu

Lokálisan változó küszöbérték

- Mit tehetünk abban az esetben, ha az objektum vagy a háttér nem homogén?
- Amennyiben az objektum és a háttér kontrasztja lokálisan továbbra is nagy, akkor alkalmazhatunk **lokális küszöbölést**.

Lokális hisztogram + Otsu

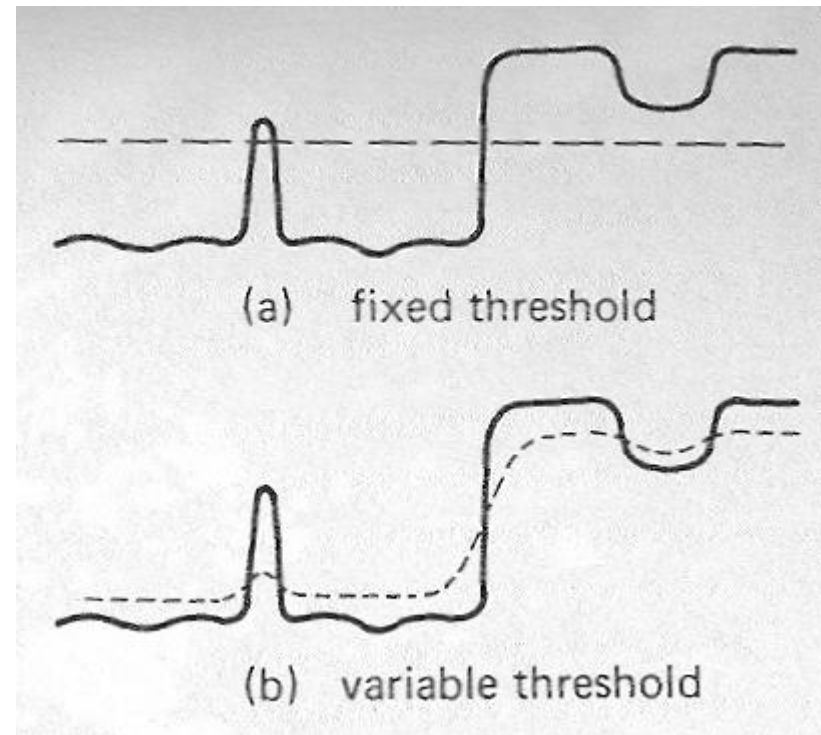

Niblack algoritmus

- Egyetlen küszöb nem elegendő az objektum és háttér szétválasztásához
- ➔ változó küszöbérték ($T(i,j)$) kell, amely követi az intenzitásváltozásokat:

$$T(i, j) = \mu(i, j) + k\sigma(i, j)$$

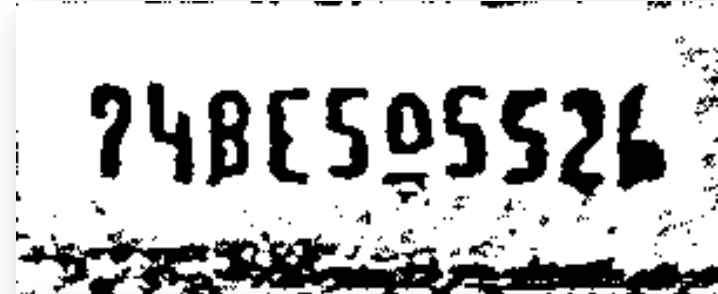
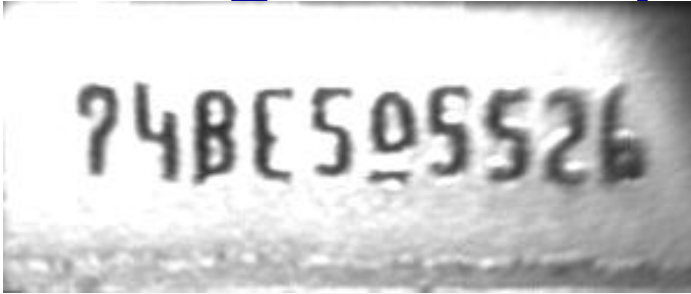
- (i,j) adott környezetében:
 - $\mu(i,j)$ - középérték
 - $\sigma(i,j)$ - szórás
- k – mennyire vegyük figyelembe a szórást
 - Sötét objektum ➔ $k < 0$,
 - világos objektum ➔ $k > 0$
 - Általában $|k| \sim 0.2$

A környezet mérete: elég kicsi ahhoz, hogy a lokális részleteket megőrizze, de elég nagy ahhoz, hogy a zajt elnyomja (általában 15×15).

Niblack algoritmus: példák

original

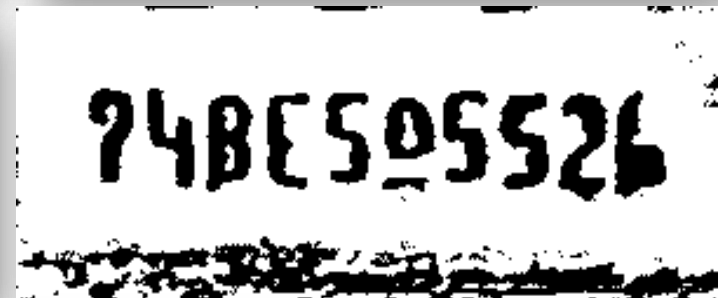
Niblack
k=-0.2
30X30

Otsu

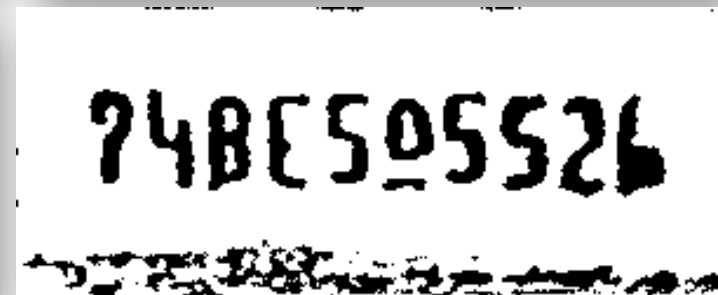
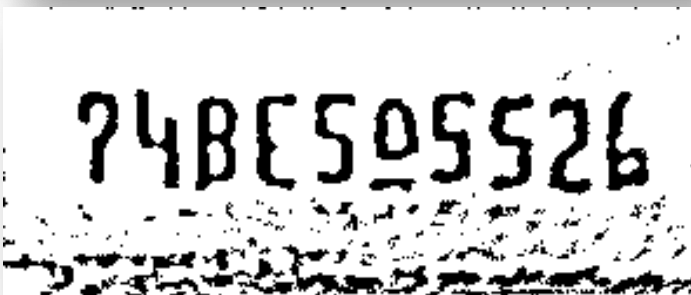
Niblack
k=-0.5
30X30

Niblack
k=-0.2
15X15

Niblack
k=-0.2
60X60

Niblack
k=-0.5
15X15

Niblack
k=-0.5
60X60

Postprocessing

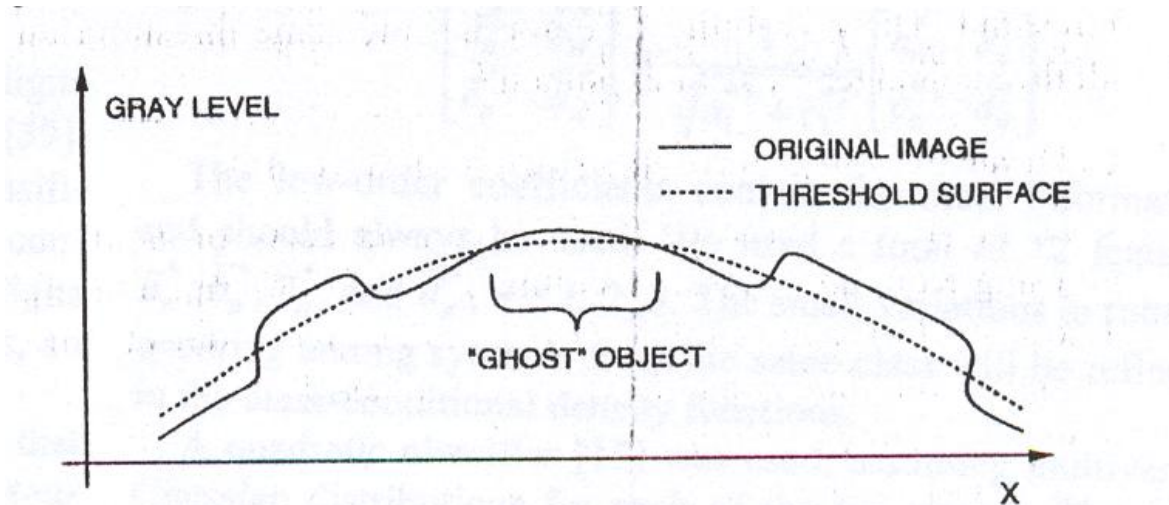
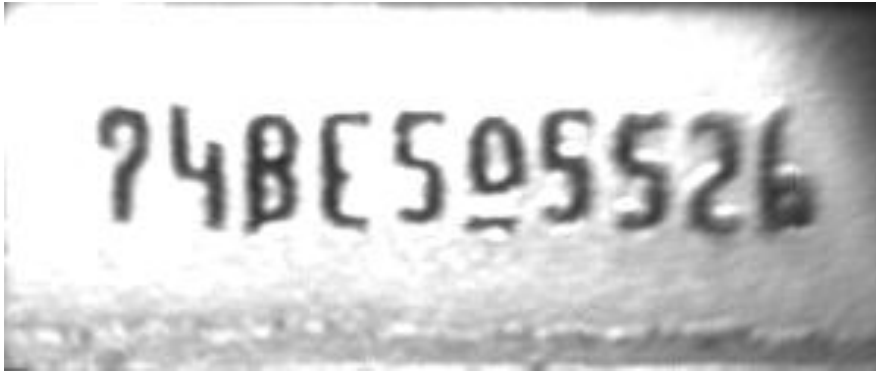

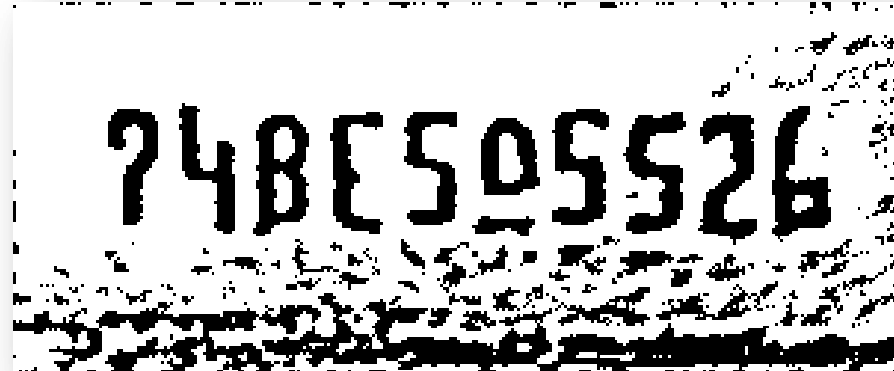
Fig. 4. Cross-section through an image, illustrating how “ghost” objects might occur. Based on a figure in Yanowitz and Bruckstein [24].

- **“ghost” objektumok eltüntetése**
 - Számítsuk ki az átlagos gradiens értékét az objektumok élei mentén
 - Töröljük le azokat az objektumokat, amelyeknek az átlagos gradiense egy adott küszöbérték alatt van

Postprocessing példák

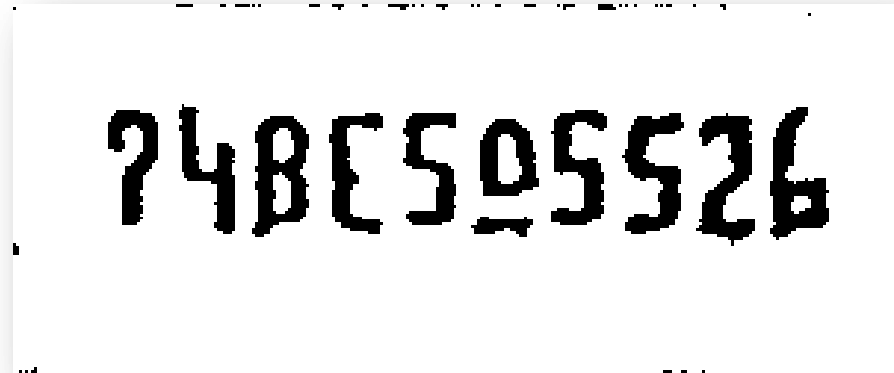
original

Niblack $k = -0.2$ 15×15

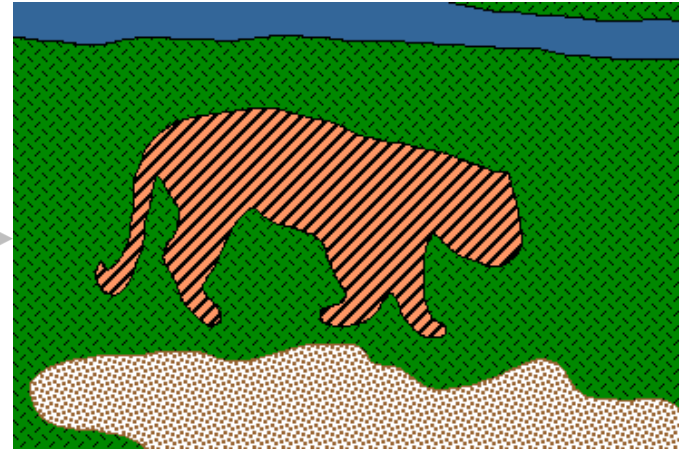
gradiens

postprocess után

RÉGIÓ ALAPÚ SZEGMENTÁLÁS

Szegmentálási kritériumok

- Particionáljuk a képet az alábbi kritériumokat kielégítő régiókba (Pavlidis):

1. $\cup S_i = S$
2. $S_i \cap S_j = \emptyset, i \neq j$
3. $\forall S_i, P(S_i) = \text{true}$
4. $P(S_i \cup S_j) = \text{false}$
 $i \neq j, S_i \text{ adjacent } S_j$

A régiók lefedik a teljes képet

A régiók nem átfedőek

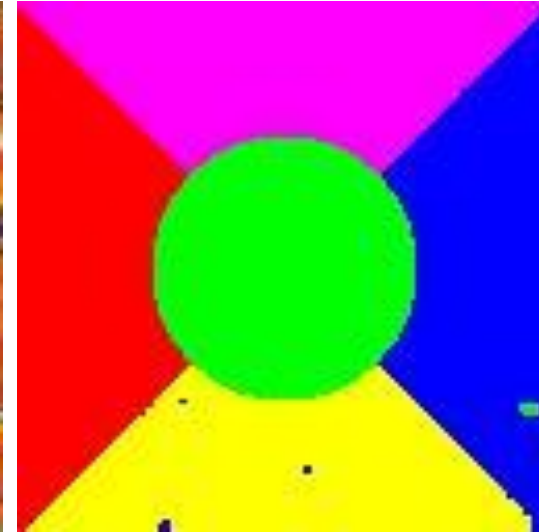
Minden régió kielégíti a homogenitási kritériumot

Szomszédos régiók uniója

nem elégíti ki a homogenitási kritériumot

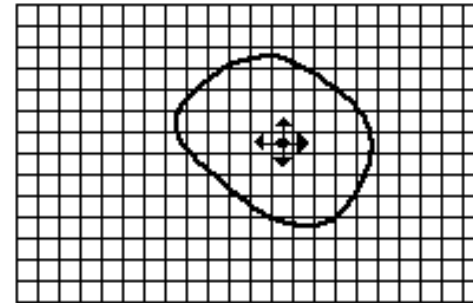
Címkézés

- A szegmentált képet címkézéssel állítjuk elő:
 - Egy adott régióhoz tartozó pixeleket azonos címkével (~szürkeárnyalat) jelöljük meg.

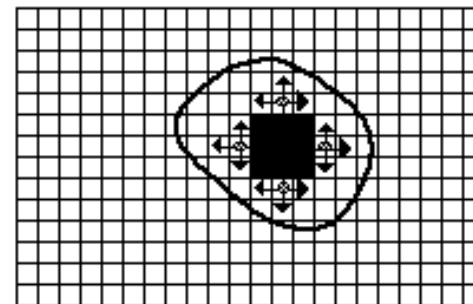
Régiónövelés (Region Growing)

- Inicializáljuk a régiómagokat (seed point)
 - Ezek kiválasztása alkalmazás-függő
 - Lehet egyszerűen az első még nem címkézett pixel
- Növeljük a régiókat a szomszédos pixelek hozzáadásával a **homogenitási kritériumnak** megfelelően
 - Szín távolság a szomszédoktól
 - A régión belüli inhomogenitás mérésével
 - Régió mérete vagy alakja, ...

(a) Start of Growing a Region

- Seed Pixel
- ↑ Direction of Growth

(b) Growing Process After a Few Iterations

- Grown Pixels
- Pixels Being Considered

Régió növelés

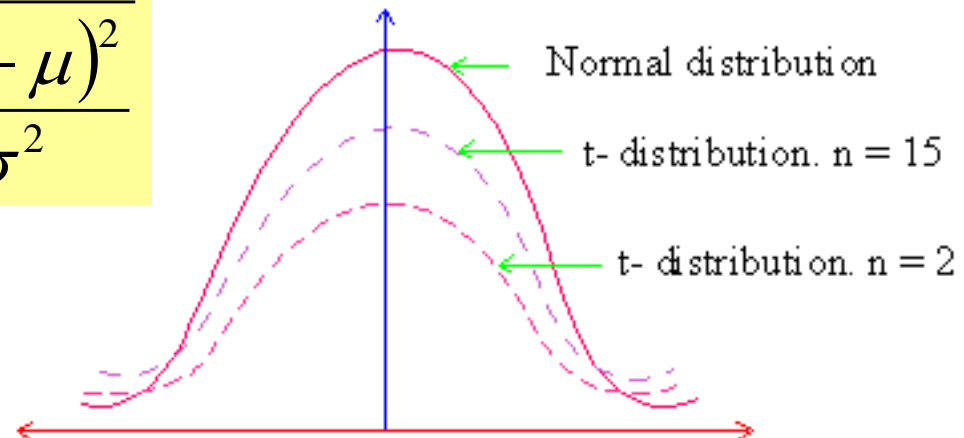
- Homogenitási kritériumként alkalmazhatjuk pl. az alábbi statisztikai tesztet:
 - Legyen R az aktuális régió, amely N pixelből áll.
 - P jelölje a vizsgált szomszédos pixel intenzitását.

$$\mu = \frac{1}{N} \sum_{(x,y) \in R} I(x,y) \quad \sigma^2 = \frac{1}{N-1} \sum_{(x,y) \in R} (I(x,y) - \mu)^2$$

- A τ statisztika:

$$\tau = \sqrt{\frac{N}{N+1} \frac{(P - \mu)^2}{\sigma^2}}$$

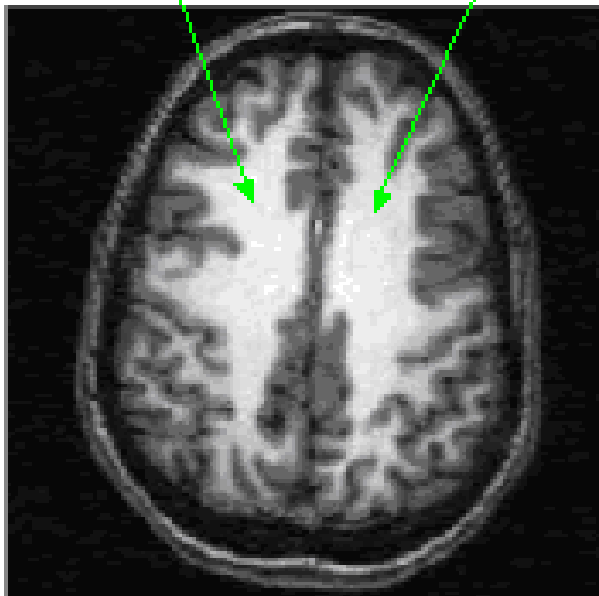
- $(n-1)$ szabadsági fokú Student's eloszlást követ

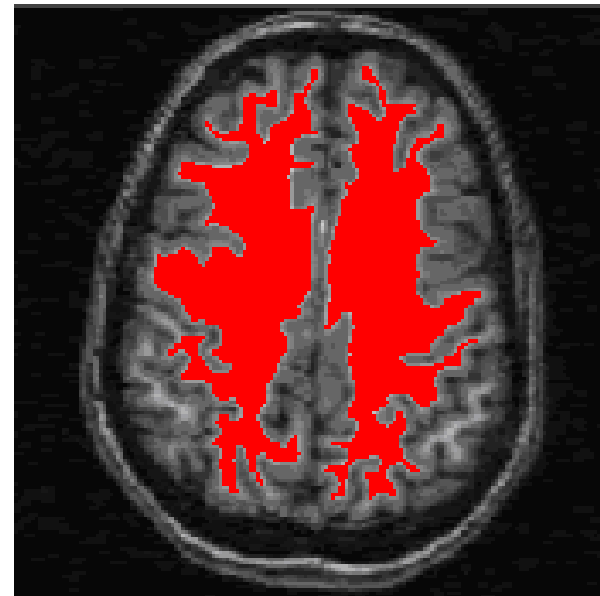
Régiónövelés

- Egy megfelelő T küszöbszámot statisztikai táblázatból választhatunk a megfelelő szabadsági fokhoz és konfidencia szinthez
 - Ha $\tau \leq T$, akkor a vizsgált pixelt az R régióhoz adjuk
 - Ha $\tau > T$, akkor a vizsgált pixel egy másik (új) régióhoz tartozik.

forráspontok

növesztett régiók

fehérállomány szegmentálása MR agyvizsgálaton

Split & Merge

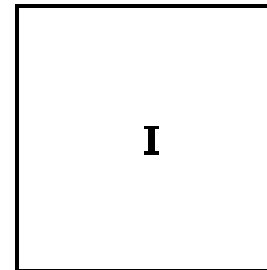
1. P - homogenitási kritérium
2. R_i régiót osszuk fel 4 részre,
ha

$$P(R_i) = \text{False}$$

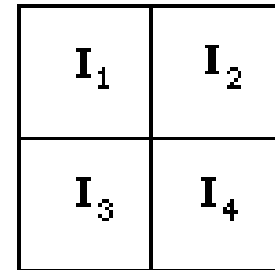
3. Vonjuk össze az R_i és R_j szomszédos régiókat, ha

$$P(R_i \cup R_j) = \text{True}$$

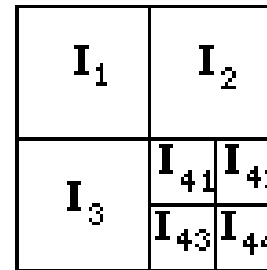
4. Vége, ha nem lehet több régiót feldarabolni vagy összevonni.

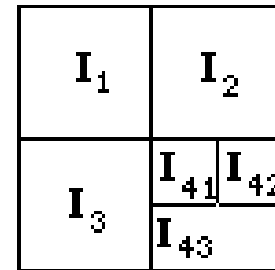
(a) Whole Image

(b) First Split

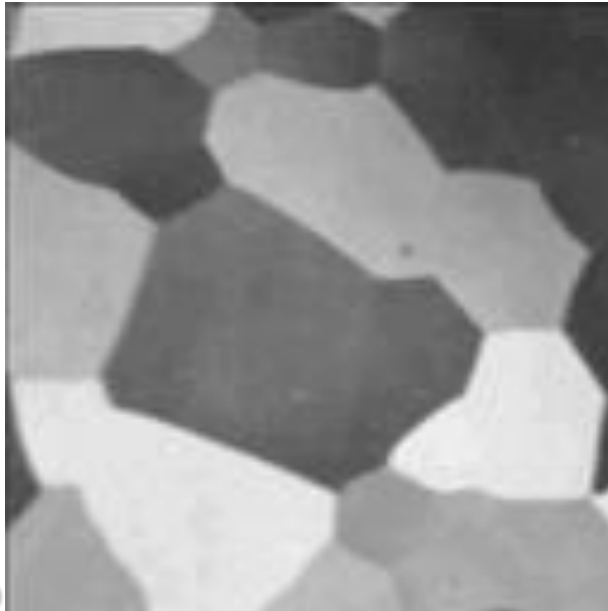
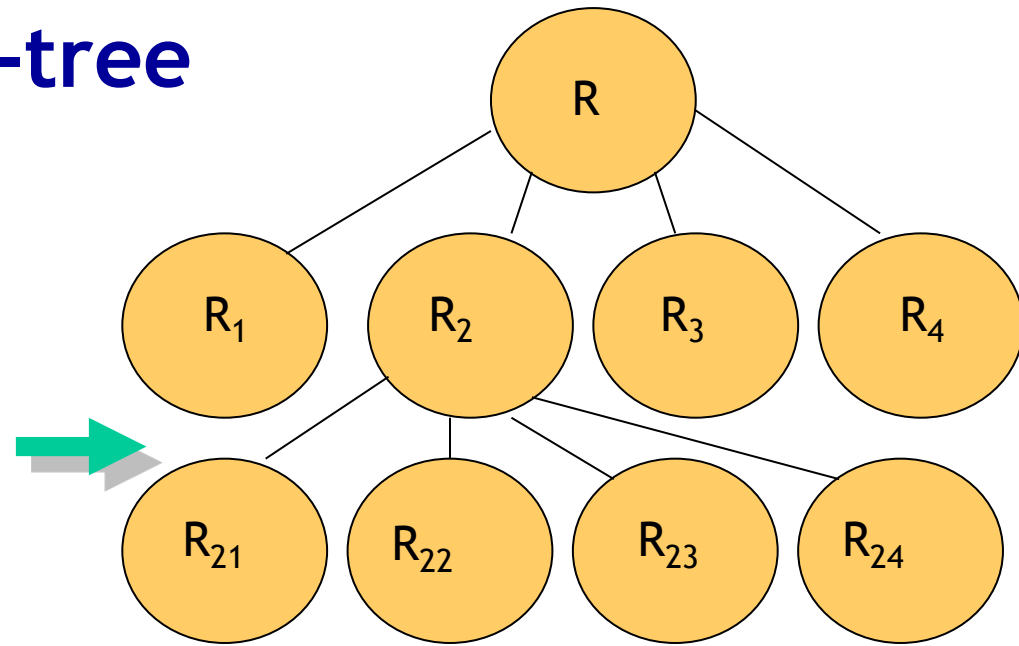
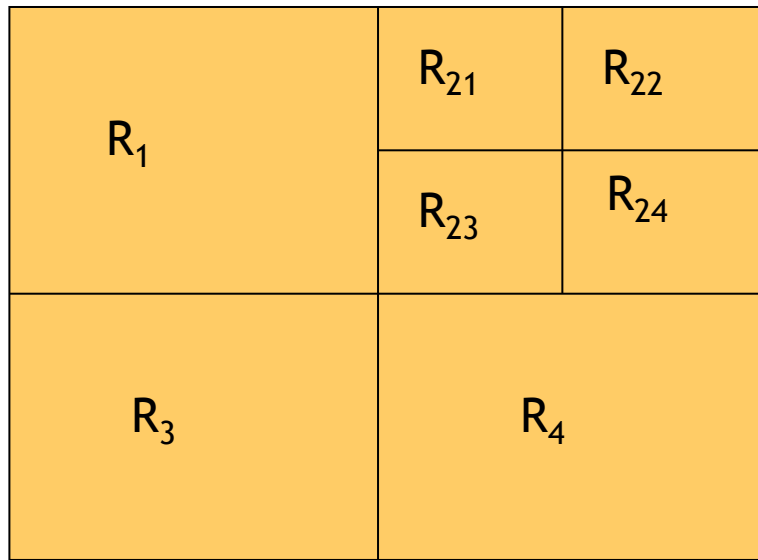

(c) Second Split

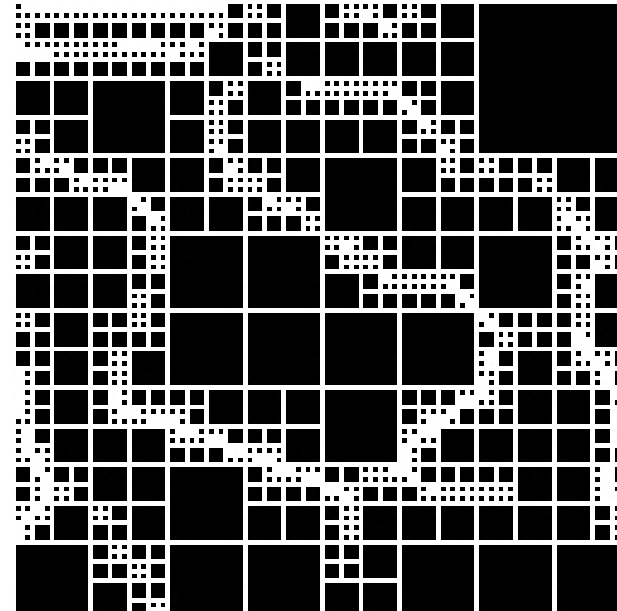

(d) Merge

Split & Merge quad-tree

eredeti kép

dekompozíció

Klaszterezés

- Adott K klaszter: C_1, \dots, C_K .
- A klaszterek közéértékét jelölje μ_1, \dots, μ_K .
- LSE (Least Square Error):

$$D = \sum_{k=1}^K \sum_{x_i \in C_k} \|x_i - \mu_k\|^2$$

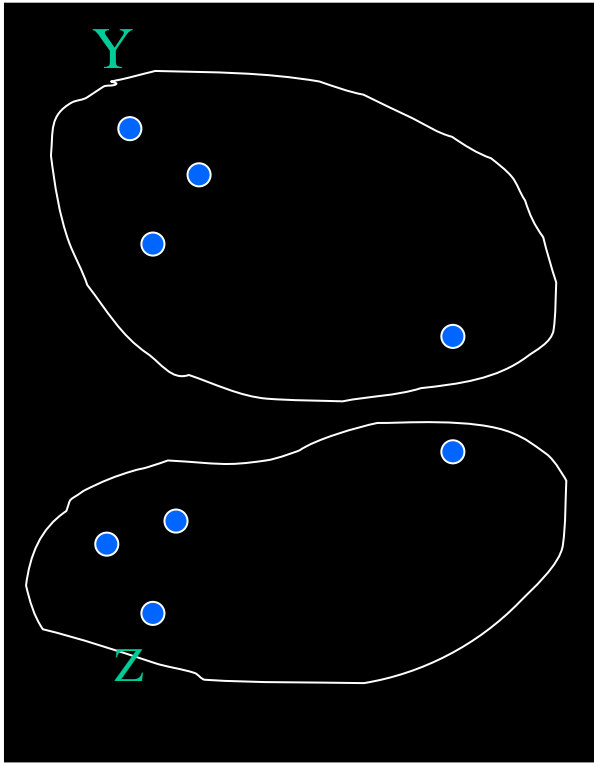
- Az összes lehetséges particionálás közül válasszuk azt, amelyik minimalizálja D -t.
 - Sok lehetséges particionálás \rightarrow kereséssel nem határozható meg a minimum.

K adaptív meghatározása (Meng-Hee Heng)

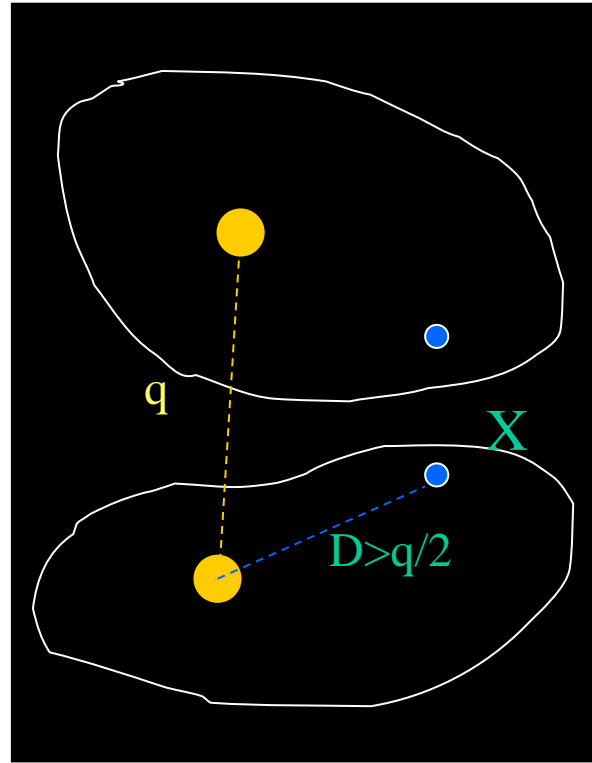
1. Válasszunk 2 pontot (Y és Z), amelyek a legmesszebb helyezkednek el egymástól a feature-térben. Ezek lesznek a kezdeti klaszter-középpontok.
2. A kép minden pontját rendeljük ahhoz a klaszterhez, amelynek a középpontja a legközelebb van.
3. Legyen D a maximális távolság, amely egy pont és az ő klaszter-középpontja között van. Jelölje X ezt a pontot.
4. Legyen q az átlagos távolság a klaszter-középpontok között.
5. Ha $D > q/2$, akkor legyen X egy új klaszter-középpont.
6. Ha új klaszter-középpont keletkezett, akkor \rightarrow 2.

K adaptív meghatározása (Meng-Hee Heng)

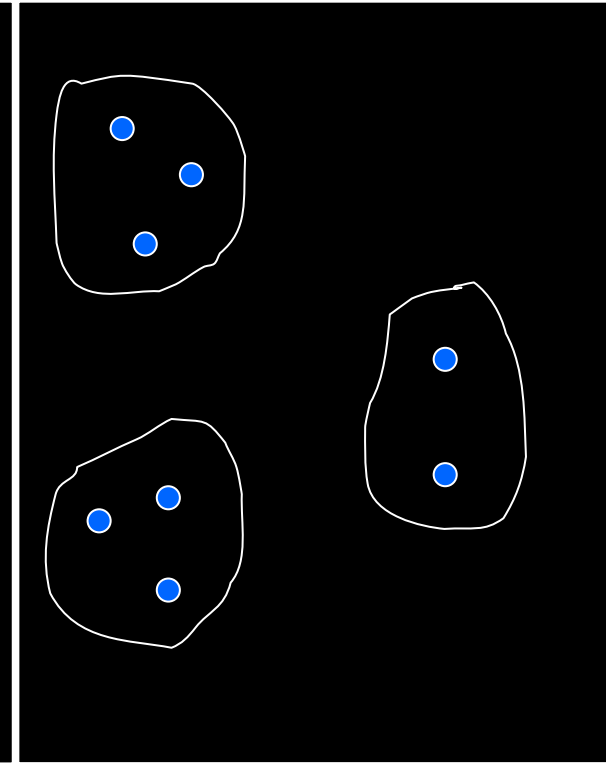
1

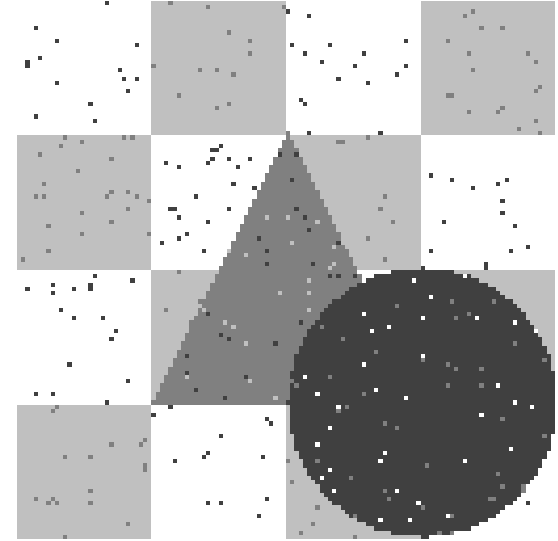
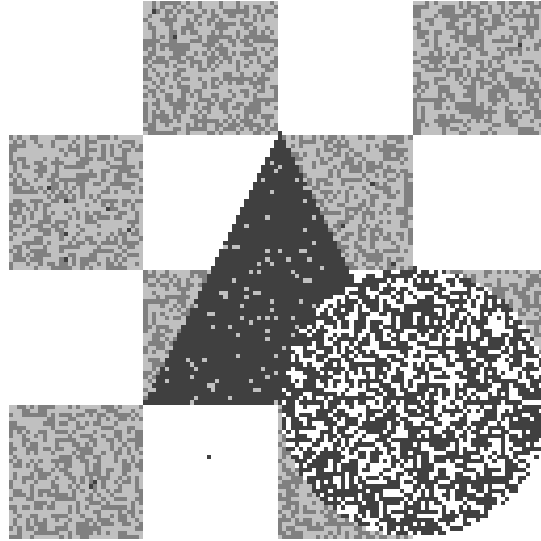
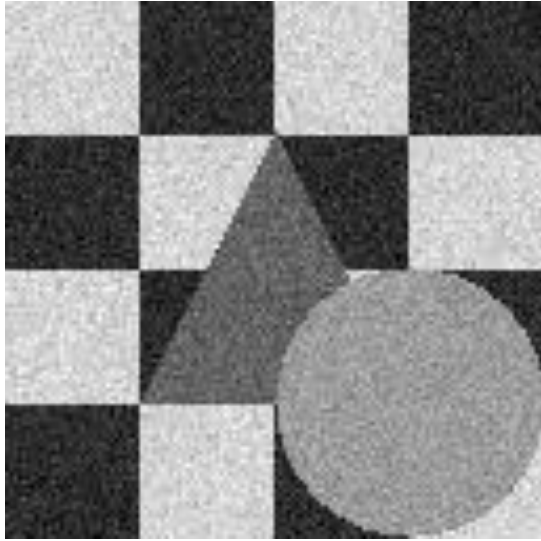
2

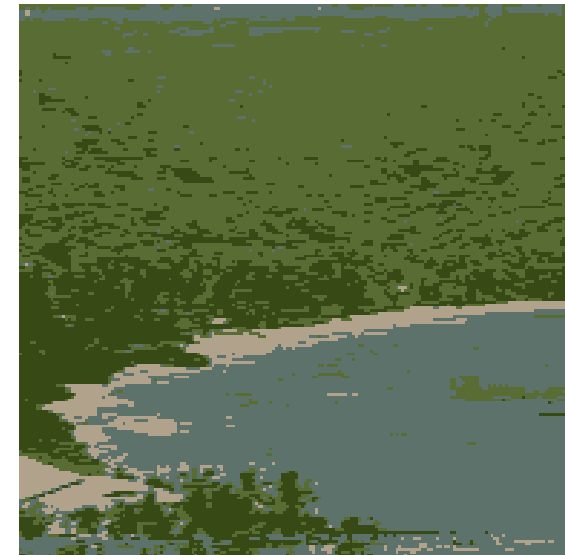
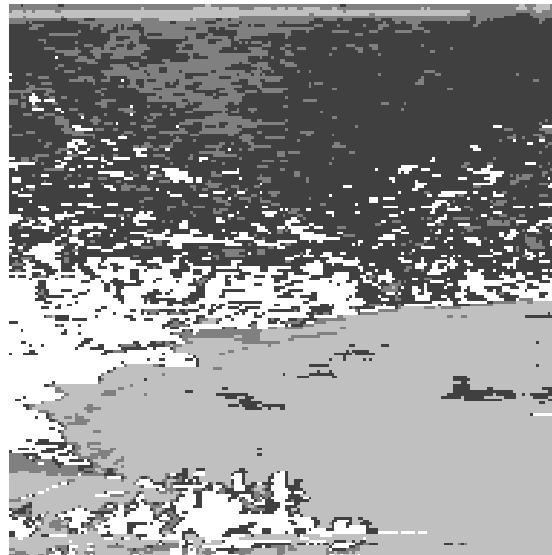
3

K-means példa

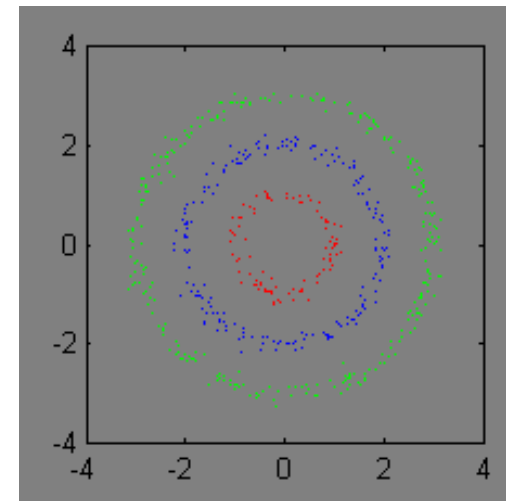
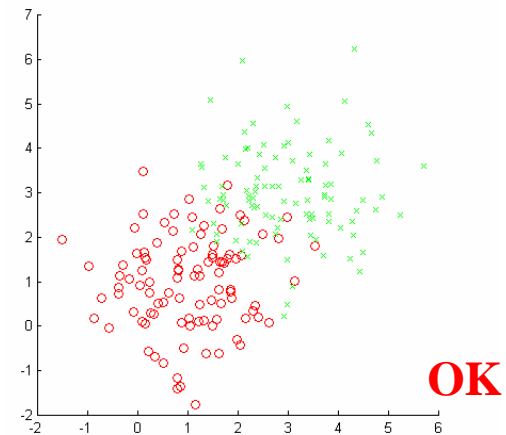
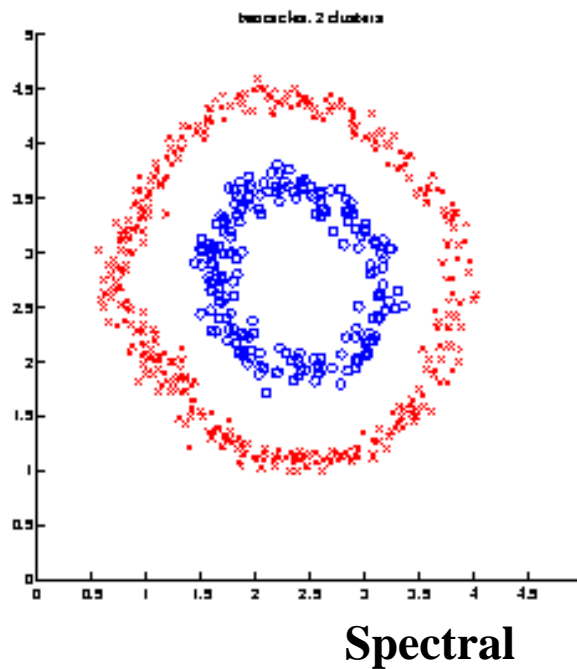
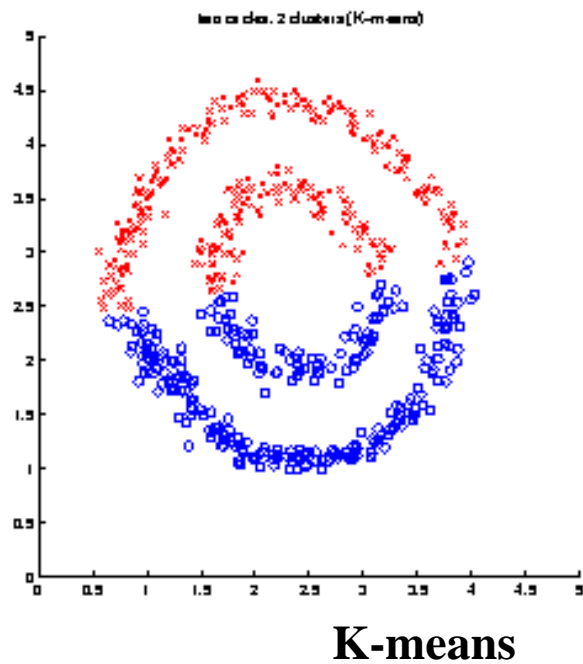

K=4

Problémák

- Nem konvex klaszterek detektálására közvetlenül nem használható.
 - ➔ Spektrális klaszterezés

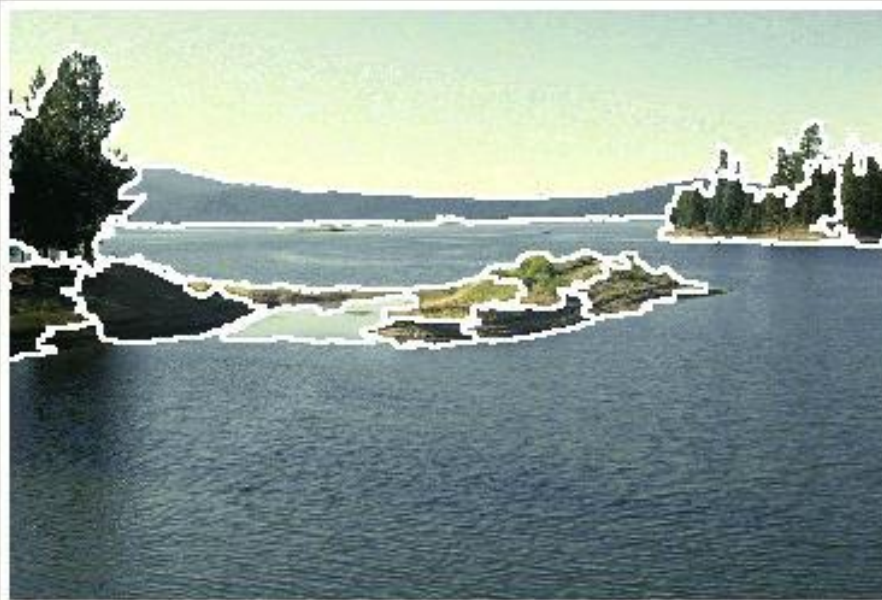

MEAN SHIFT

Mean shift szegmentálás

- Klaszterező eljárás számos alkalmazással
 - éltartó simítás, szegmentálás, mozgáskövetés, ...

Segmented "landscape 1"

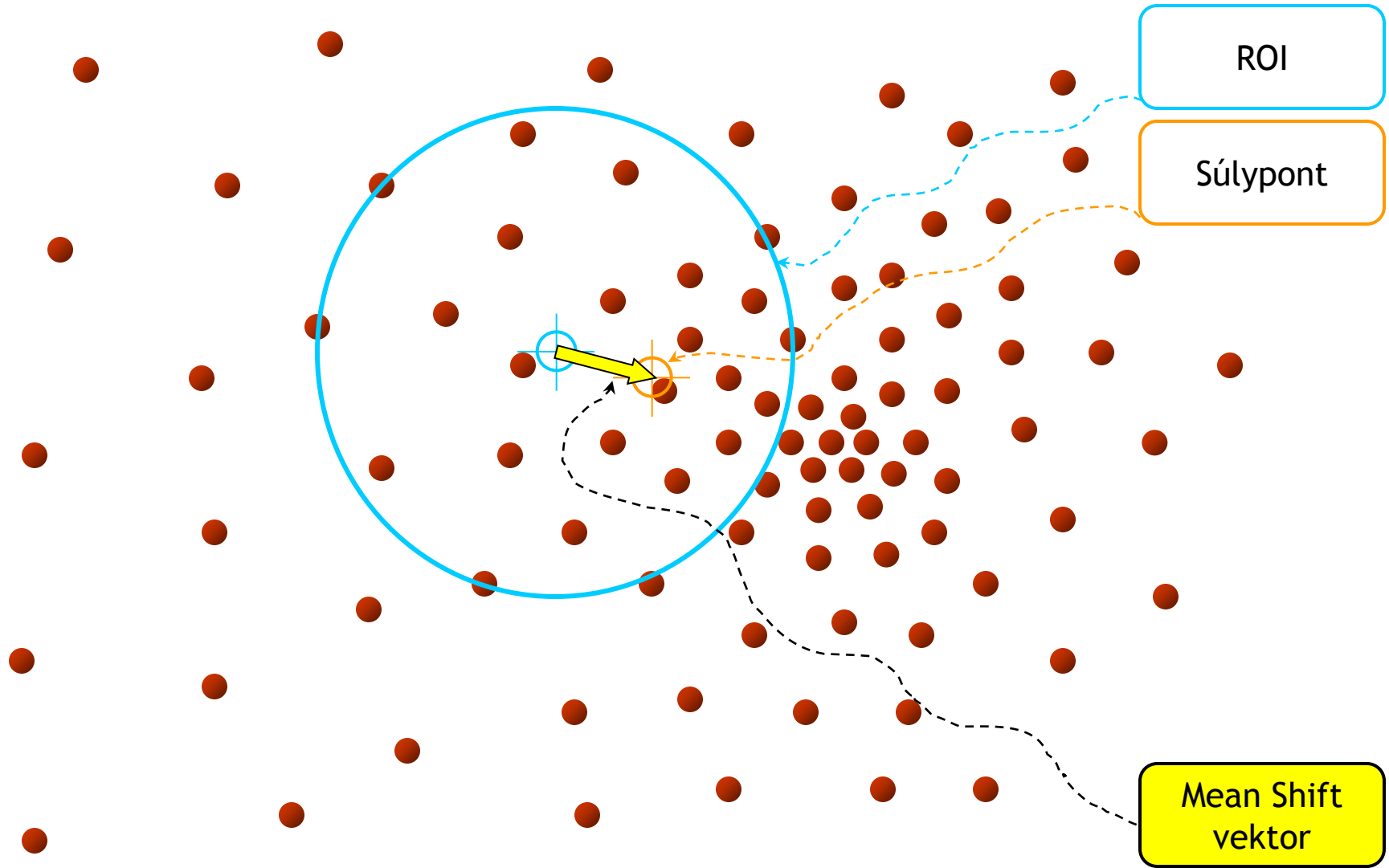

Segmented "landscape 2"

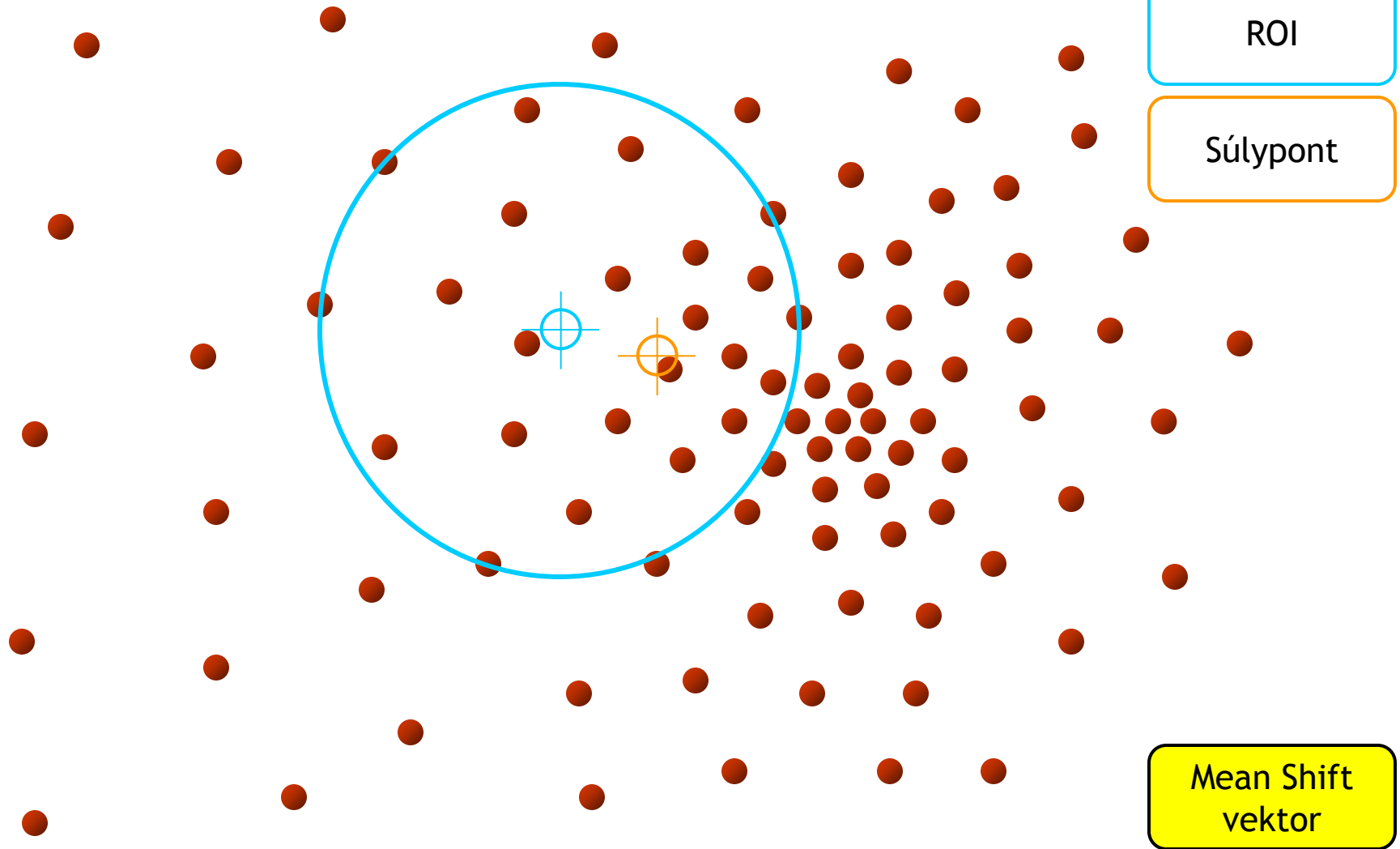

D. Comaniciu and P. Meer, Mean Shift: A Robust Approach toward Feature Space Analysis, *IEEE Transactions on Pattern Analysis & Machine Intelligence*, 2002.

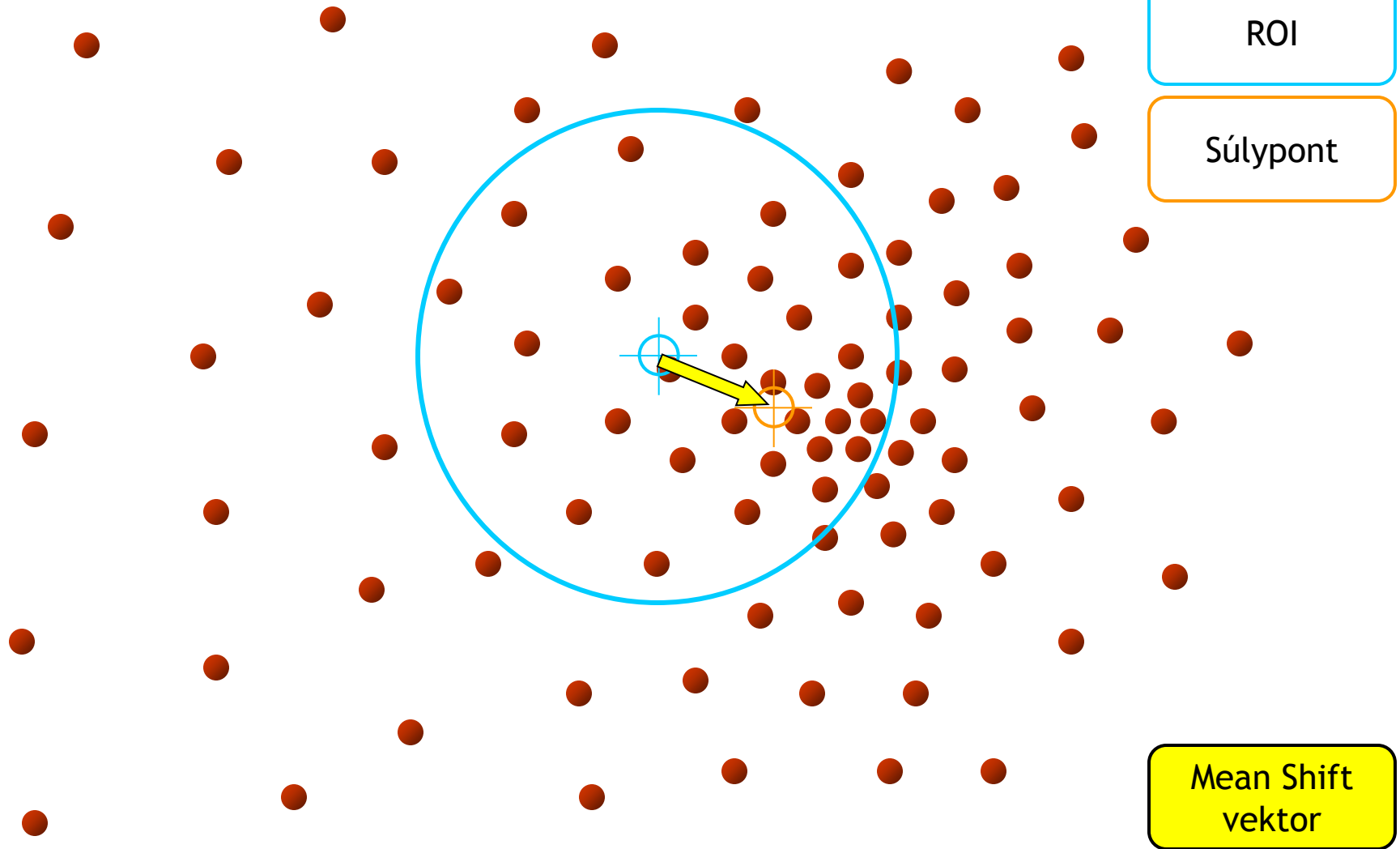
Mean shift működése

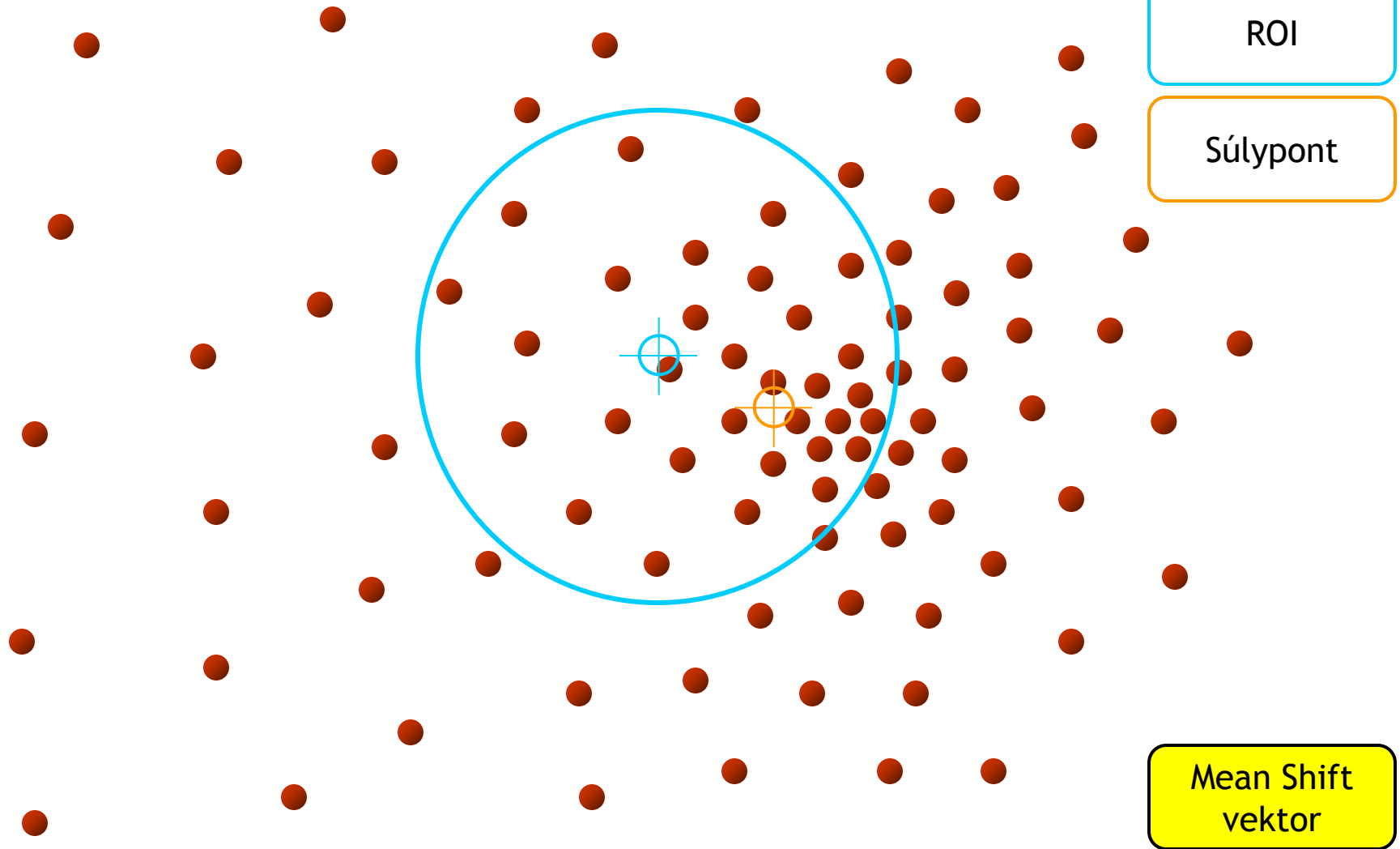
Mean shift működése

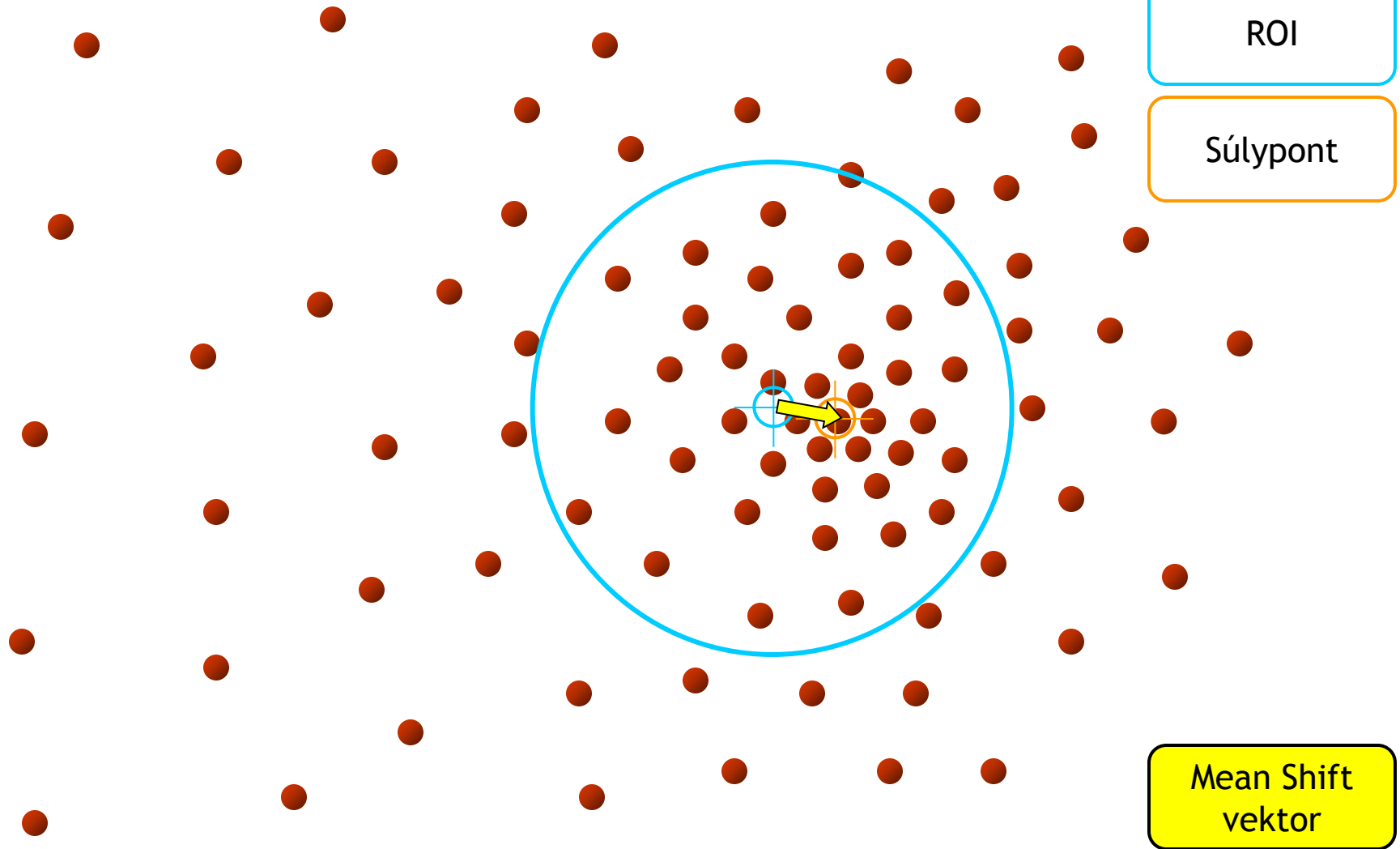
Mean shift működése

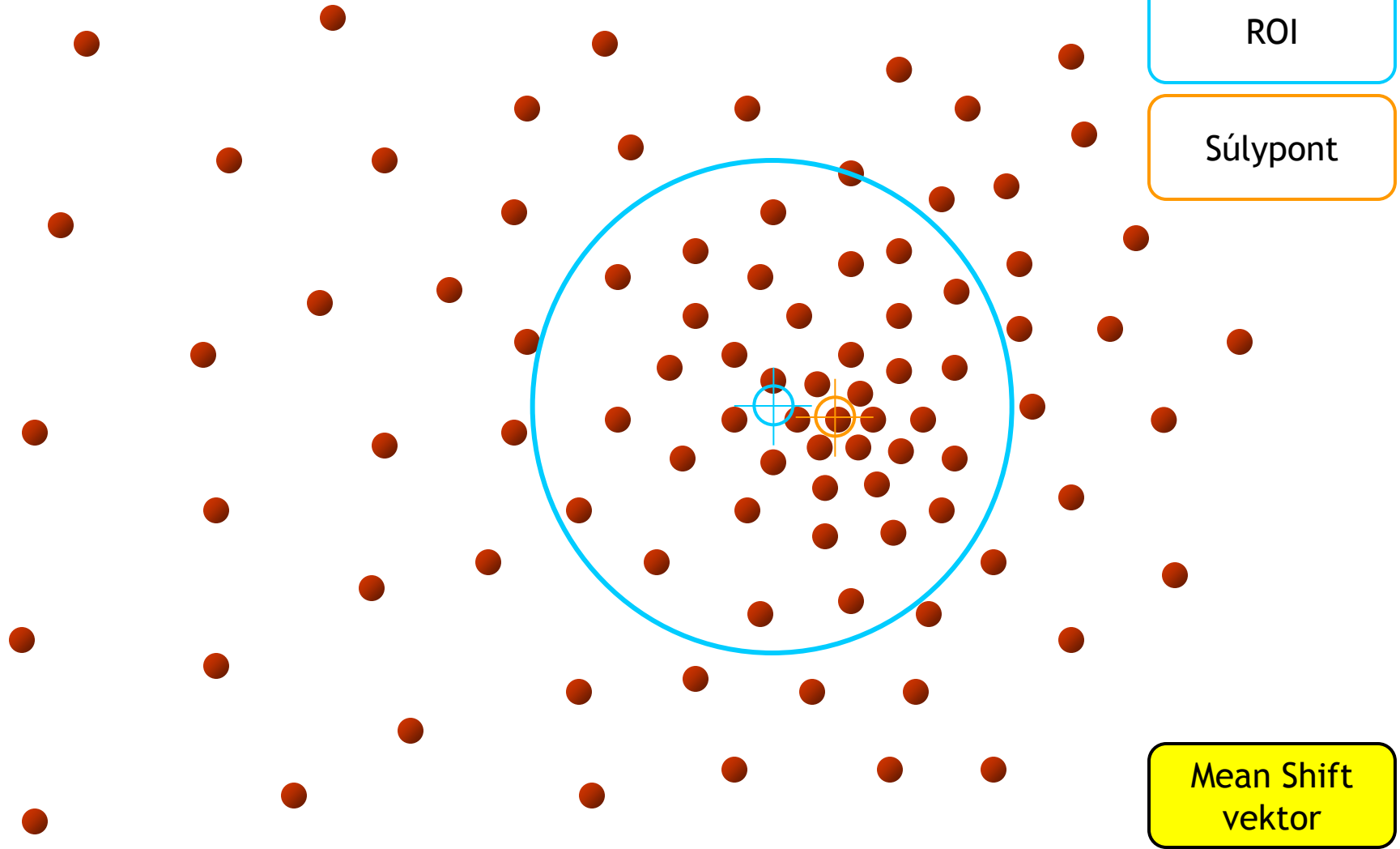
Mean shift működése

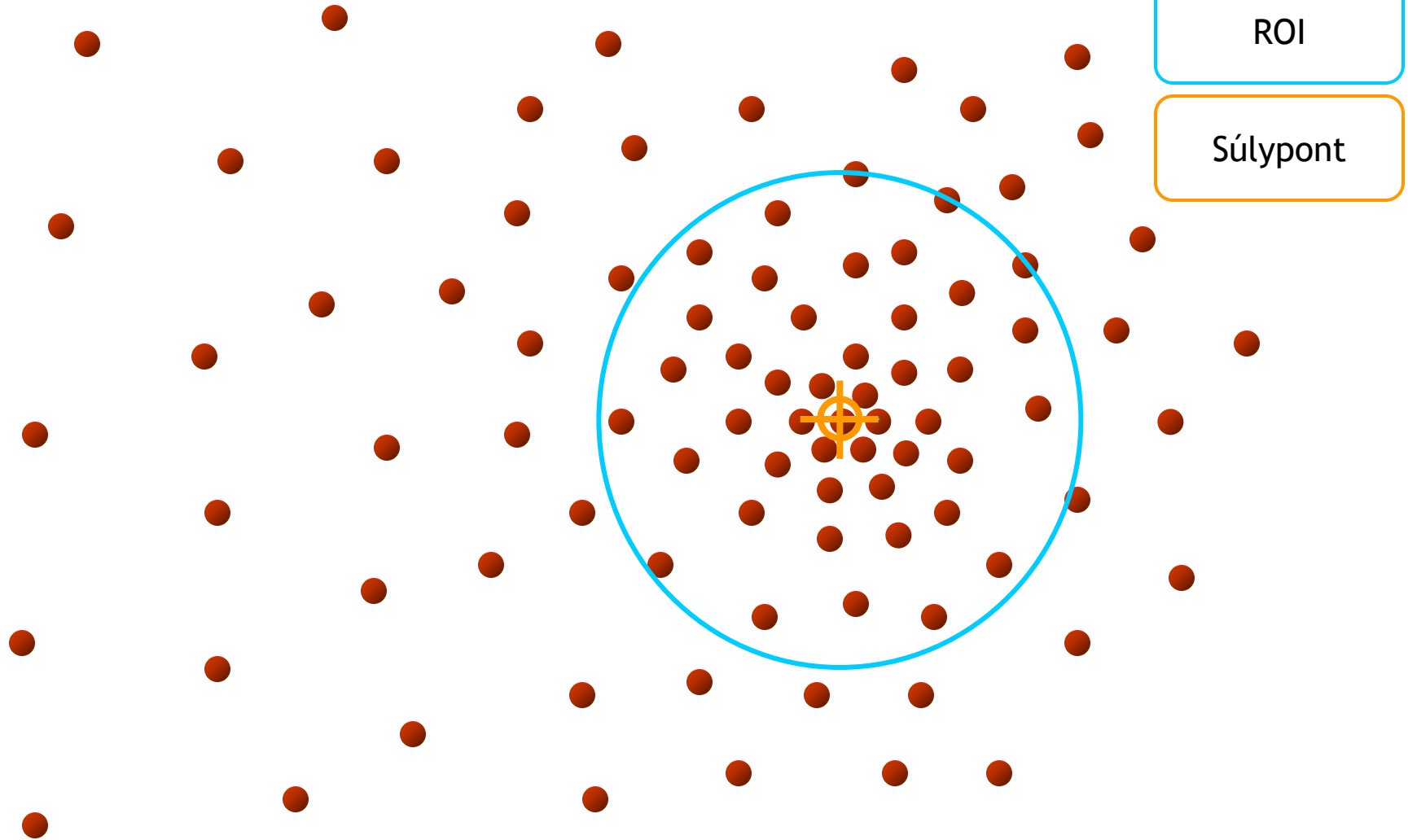
Mean shift működése

Mean shift működése

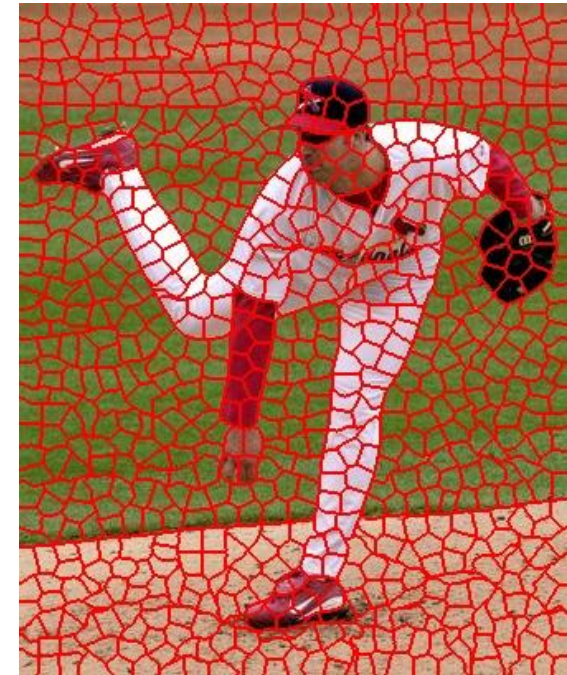
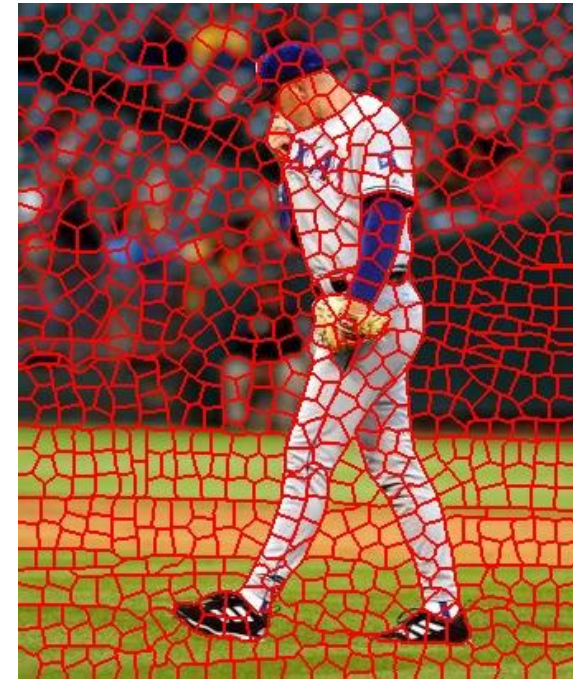
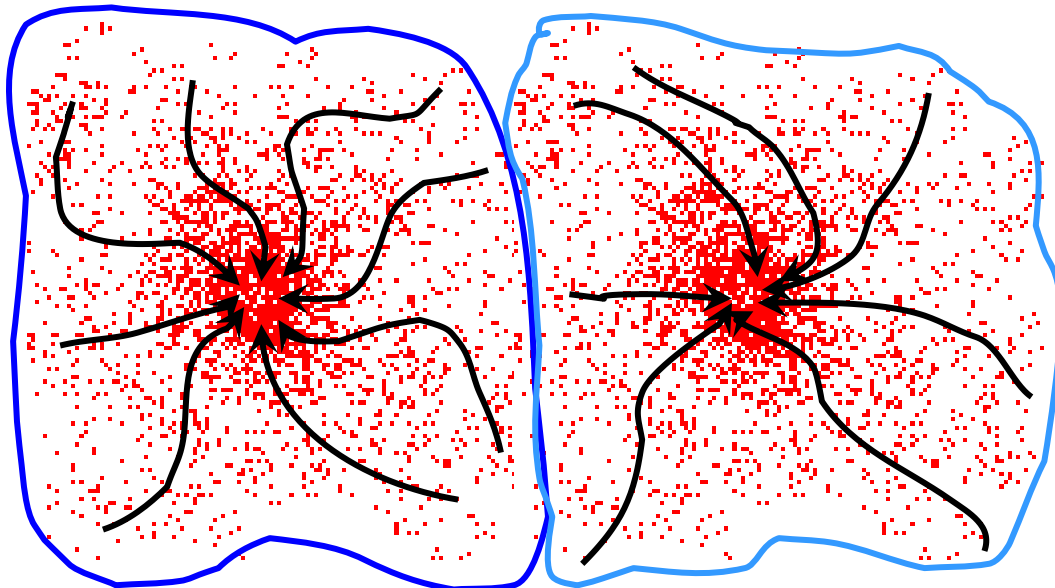

Mean shift működése

Mean shift klaszterezés

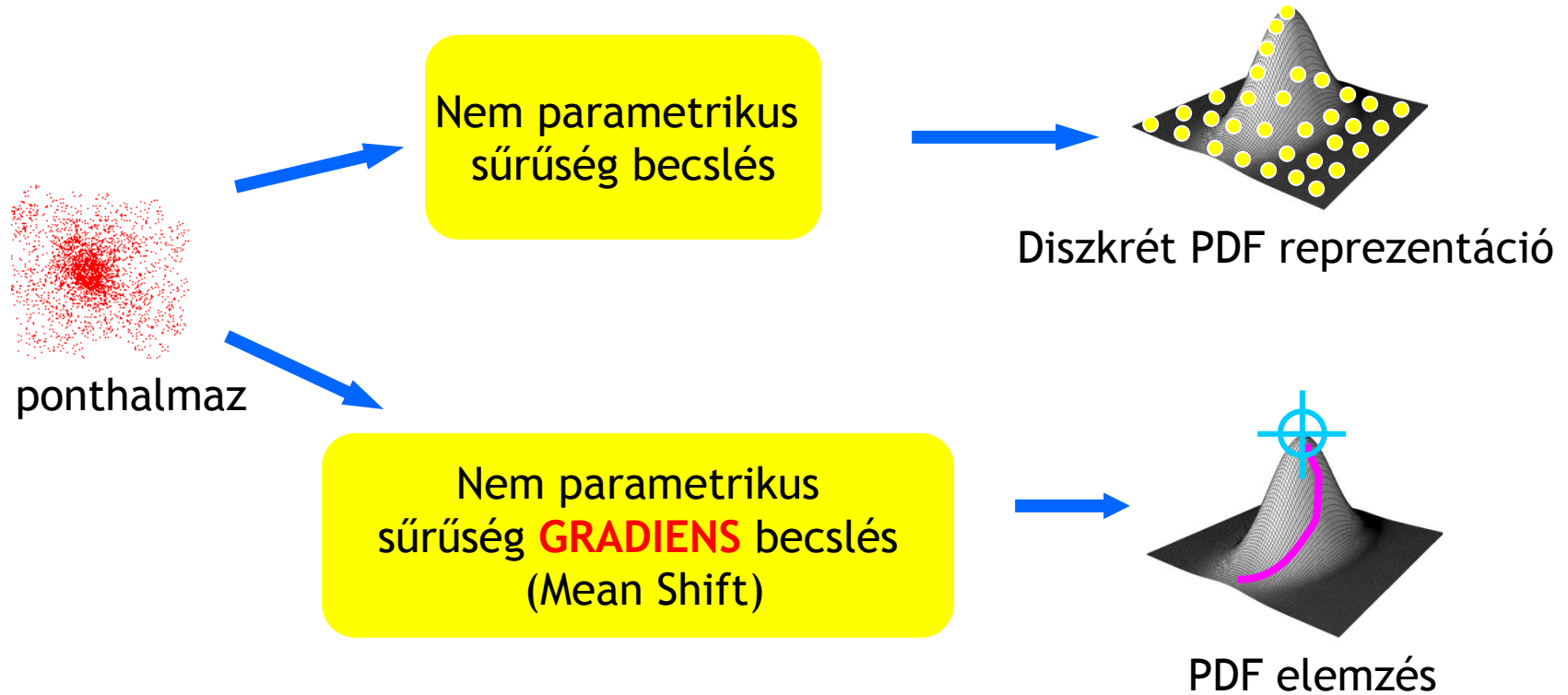
- Egy csúcs vonzáskörzetébe tartozó adatpontokat soroljuk egy klaszterbe.
- Vonzáskörzet: az a régió, amelyből minden trajektória ugyanabba a csúcsba vezet.
 - Pixelérték és képi pozíció alapján klaszterezve szuperpixeleket kapunk

Mean shift algoritmus

- 1. Input:** n darab d -dimenziós pontból álló halmaz: $\{x_i\}_{i=1..n}$
- 2. Statisztikai modell:** a ponthalmazt egy ismeretlen sűrűségfüggvényű (PDF) valószínűségi változó mintáinak tekintjük. A sűrűségfüggvény paramétereire vonatkozóan semmit nem tételezünk fel (vagyis egy paraméter nélküli modellt alkalmazunk).
- 3. Cél:** minden ponthoz keressük meg az ismeretlen sűrűségfüggvény hozzá legközelebb eső lokális maximumát.

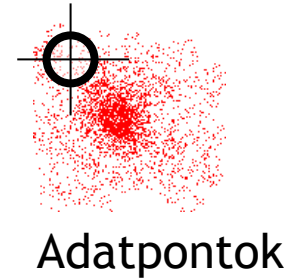
Sűrűség becslés paraméter nélkül

- Nem parametrikus = nincs feltevés a PDF alakjára nézve (pl. parametrikus, ha feltesszük, hogy Gauss sűrűségfüggvénye van)
- A sűrűségfüggvény helyett csak a gradiensét fogjuk meghatározni

Kernel Density Estimation, Parzen ablak

- **Kernel: Az $\{\mathbf{x}_i\}_{i=1..n}$ adatpontok függvénye:**
 - Statisztikában Parzen-ablakként is ismert $P(\mathbf{x}) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n K(\mathbf{x} - \mathbf{x}_i)$
- **A kernel egy nem-negatív, valós, integrálható $K(\mathbf{x})$ függvény, amely kielégíti a következő feltételeket:**
 - Normalizált $\int_{R^d} K(\mathbf{x}) d\mathbf{x} = 1$
 - Szimmetrikus $\int_{R^d} \mathbf{x}K(\mathbf{x}) d\mathbf{x} = \mathbf{0}$
 - Exponenciálisan csökken a súlya $\lim_{\|\mathbf{x}\| \rightarrow \infty} \|\mathbf{x}\|^d K(\mathbf{x}) = 0$
 - $\int_{R^d} \mathbf{x}\mathbf{x}^T K(\mathbf{x}) d\mathbf{x} = c\mathbf{I}$

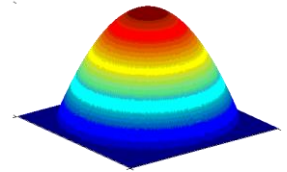
Kernel példák

- A gyakorlatban az alábbi egyszerűbb alakok használatosak:

- Ugyanaz a függvény minden dimenzióban: $K(\mathbf{x}) = c \prod_{i=1}^d k(x_i)$
- Vektor hosszának függvénye: $K(\mathbf{x}) = ck(\|\mathbf{x}\|)$

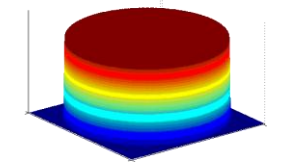
- Epanechnikov Kernel

$$K_E(\mathbf{x}) = \begin{cases} c(1 - \|\mathbf{x}\|^2) & \|\mathbf{x}\| \leq 1 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

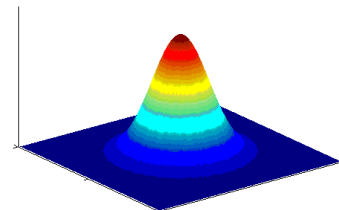
- Uniform Kernel

$$K_U(\mathbf{x}) = \begin{cases} c & \|\mathbf{x}\| \leq 1 \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases}$$

- Normal Kernel

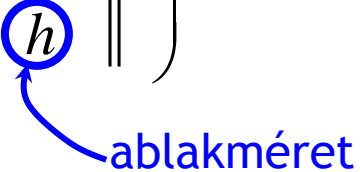
$$K_N(\mathbf{x}) = c \cdot \exp\left(-\frac{1}{2}\|\mathbf{x}\|^2\right)$$

Sűrűség gradiens becslése

- A sűrűség helyett becsüljük annak gradiensét:

$$\nabla P(\mathbf{x}) = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \nabla K(\mathbf{x} - \mathbf{x}_i)$$

- Ebből a kernelből: $K(\mathbf{x} - \mathbf{x}_i) = ck \left(\left\| \frac{\mathbf{x} - \mathbf{x}_i}{h} \right\|^2 \right)$

- Kapjuk:
$$\nabla P(\mathbf{x}) = \frac{c}{n} \sum_{i=1}^n \nabla k_i = \frac{c}{n} \left[\sum_{i=1}^n \mathbf{g}_i \right] \cdot \left[\frac{\sum_{i=1}^n \mathbf{x}_i \mathbf{g}_i}{\sum_{i=1}^n \mathbf{g}_i} - \mathbf{x} \right]$$

$$\mathbf{g}(\mathbf{x}) = -k'(\mathbf{x})$$

Az elmozdulás (Mean Shift) kiszámítása

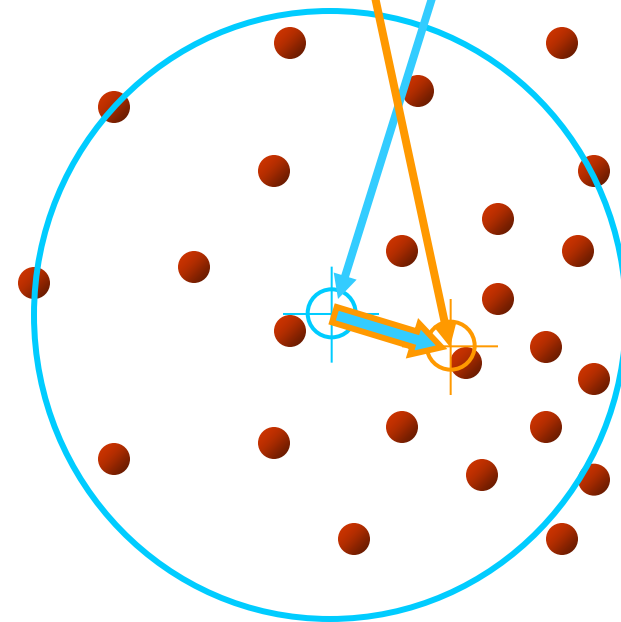
$$\nabla P(\mathbf{x}) = \frac{c}{n} \sum_{i=1}^n \nabla k_i = \frac{c}{n} \left[\sum_{i=1}^n g_i \right] \cdot \left[\frac{\sum_{i=1}^n \mathbf{x}_i g_i}{\sum_{i=1}^n g_i} - \mathbf{x} \right]$$

Újabb Kernel density estimation !

Számítsuk ki a mean shift vektort

$$\mathbf{m}(\mathbf{x}) = \left[\frac{\sum_{i=1}^n \mathbf{x}_i g \left(\frac{\|\mathbf{x} - \mathbf{x}_i\|^2}{h} \right)}{\sum_{i=1}^n g \left(\frac{\|\mathbf{x} - \mathbf{x}_i\|^2}{h} \right)} - \mathbf{x} \right]$$

- Toljuk el az ablakot $\mathbf{m}(\mathbf{x})$ -el

$$g(\mathbf{x}) = -k'(\mathbf{x})$$

Mik lesznek az adatpontok?

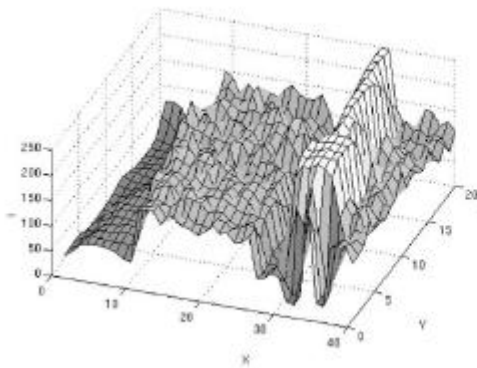
- Egy digitális képet 2 dimenziós rácson vett r -dimenziós vektorok (pixelértékek) reprezentálnak
 - $r=1$ szürkeárnyalatos kép esetén, 3 színes kép esetén, ...
- A rácspontok alkotják a *képteret*
- A szürkeárnyalat, szín alkotja a *radiometriai tartományt*.
- Miután normalizáltuk h_s -el a képteret és h_r -el a radiometriai tartományt, a pozíció és radiometriai vektorokat konkatenálva megkapjuk a közös kép-radiometriai teret, amely $d=r+2$ dimenziós.

Jellemző tér

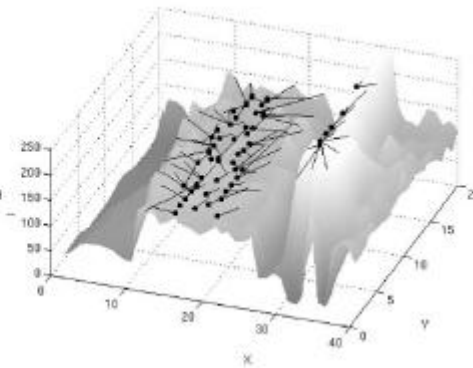
- **Jellemző tér = képtér koordináták + radiometriai érték**
 - **Kernel:**

$$K(\mathbf{x}) = C \cdot k_s \left(\left\| \frac{\mathbf{x}^s}{h_s} \right\| \right) \cdot k_r \left(\left\| \frac{\mathbf{x}^r}{h_r} \right\| \right)$$

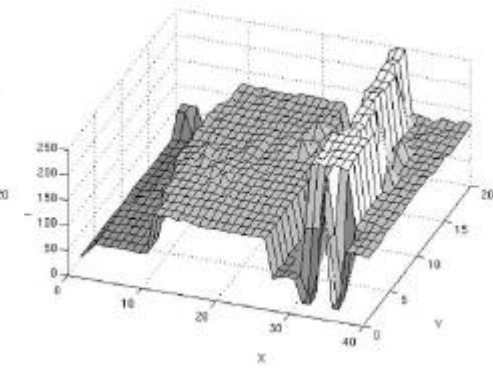
- **Vagyis a képet úgy tekintjük, mint adatpontok a közös kép-radiometriai térben**

Képi adat

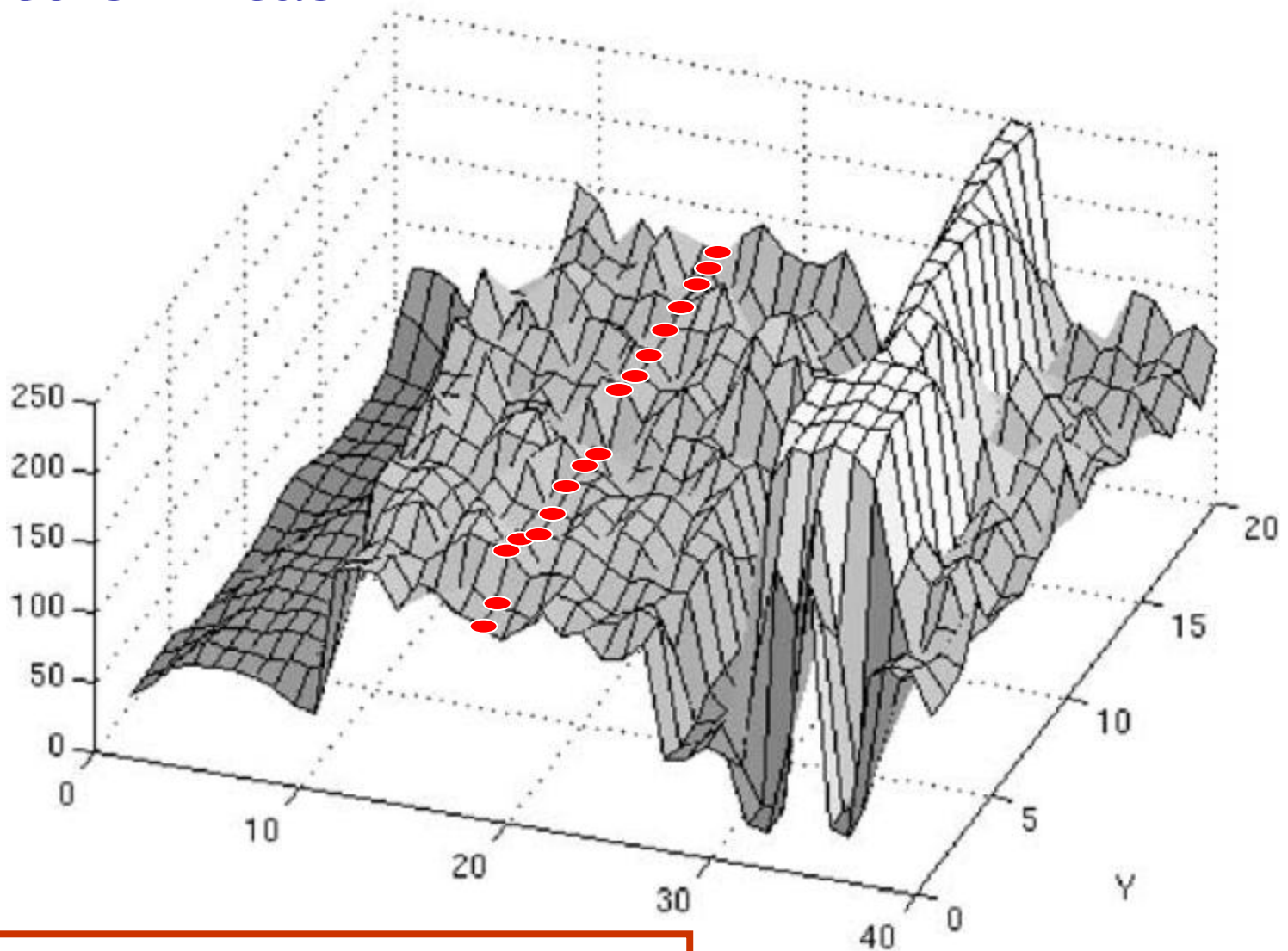

Mean Shift
vektorok

Simítás eredménye

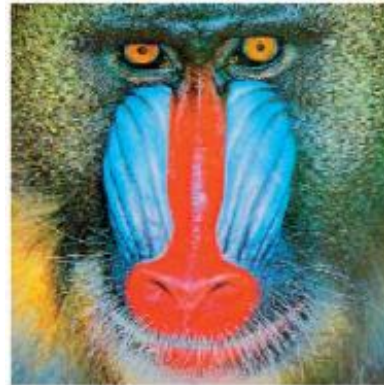
Éltartó simítás

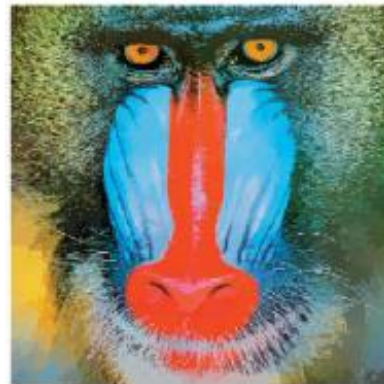
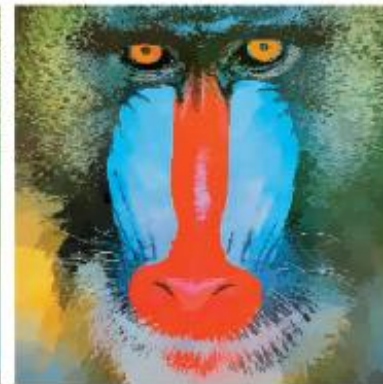
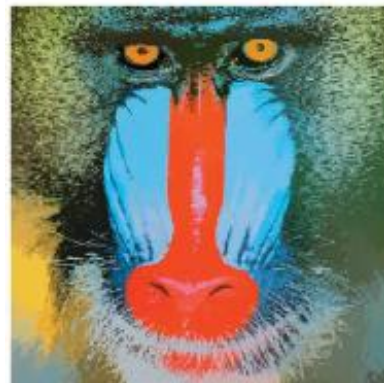
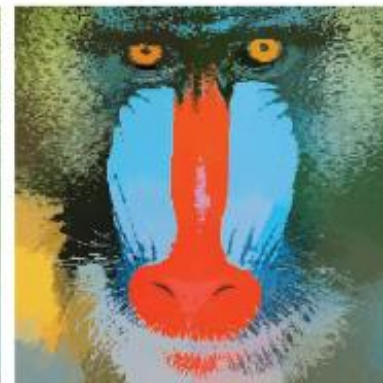
A módusok a sima régiókban keletkeznek

Éltartó simítás

- Az ablakméret hatása a kép- és a radiometriai térben

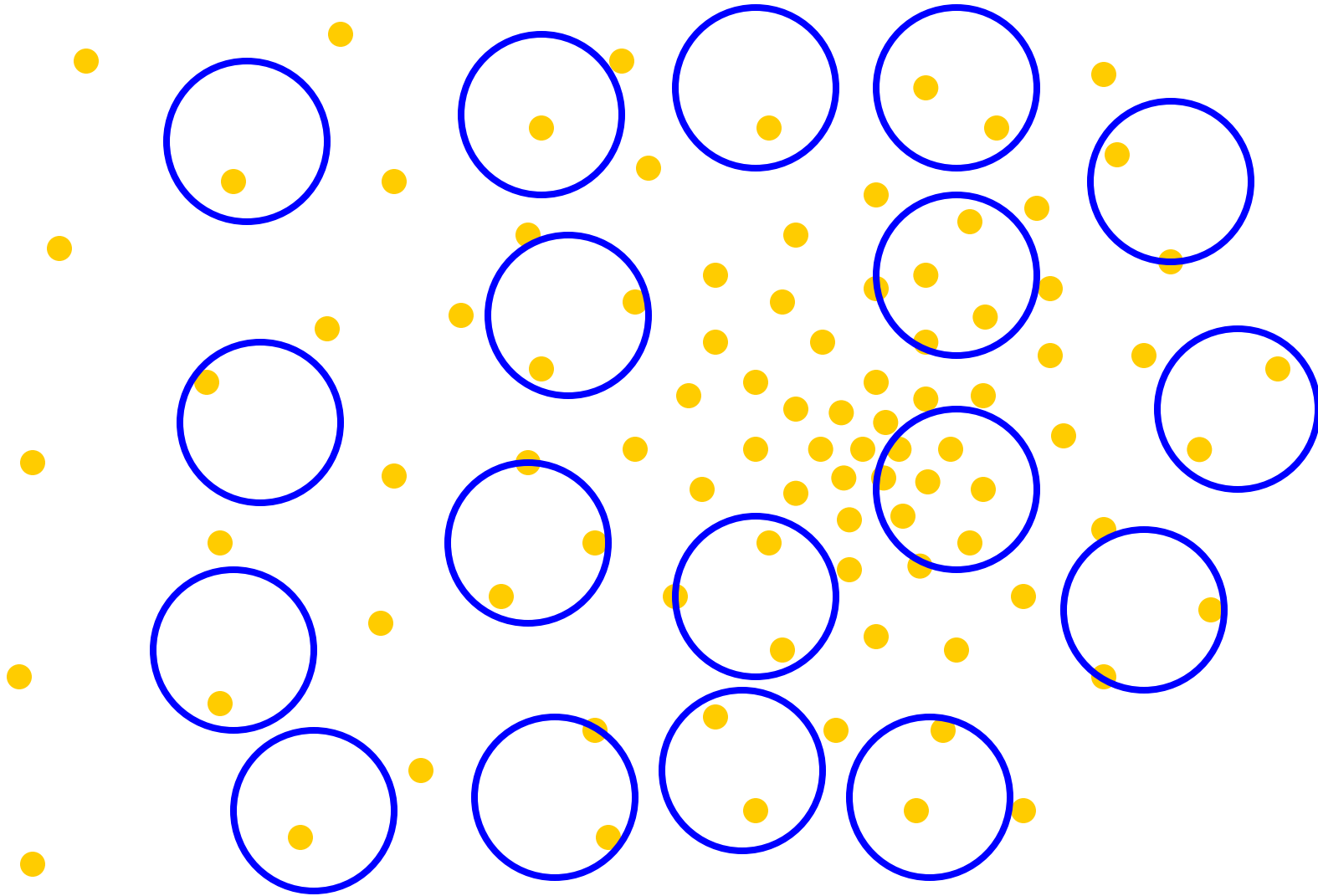
Original

 $(h_s, h_r) = (8, 8)$ $(h_s, h_r) = (8, 16)$ $(h_s, h_r) = (16, 4)$ $(h_s, h_r) = (16, 8)$ $(h_s, h_r) = (16, 16)$ $(h_s, h_r) = (32, 4)$ $(h_s, h_r) = (32, 8)$ $(h_s, h_r) = (32, 16)$

Mean Shift szegmentálás

- 1.** Minden pixelre határozzuk meg a legközelebbi módot, és tároljuk (Mean Shift által adott érték)
 - 2.** Határozzuk meg azokat a pixeleket, amelyekhez tartozó módusok közel azonosak (<0.5 távolság)
 - 3.** Cjmkézzük meg az így kapott pixeleket → régió
 - 4.** Esetleg töröljük a túl kicsi régiókat (rendeljük őket a legközelebbi szomszédhoz)
- Mindezt párhuzamosan is végrehajthatjuk

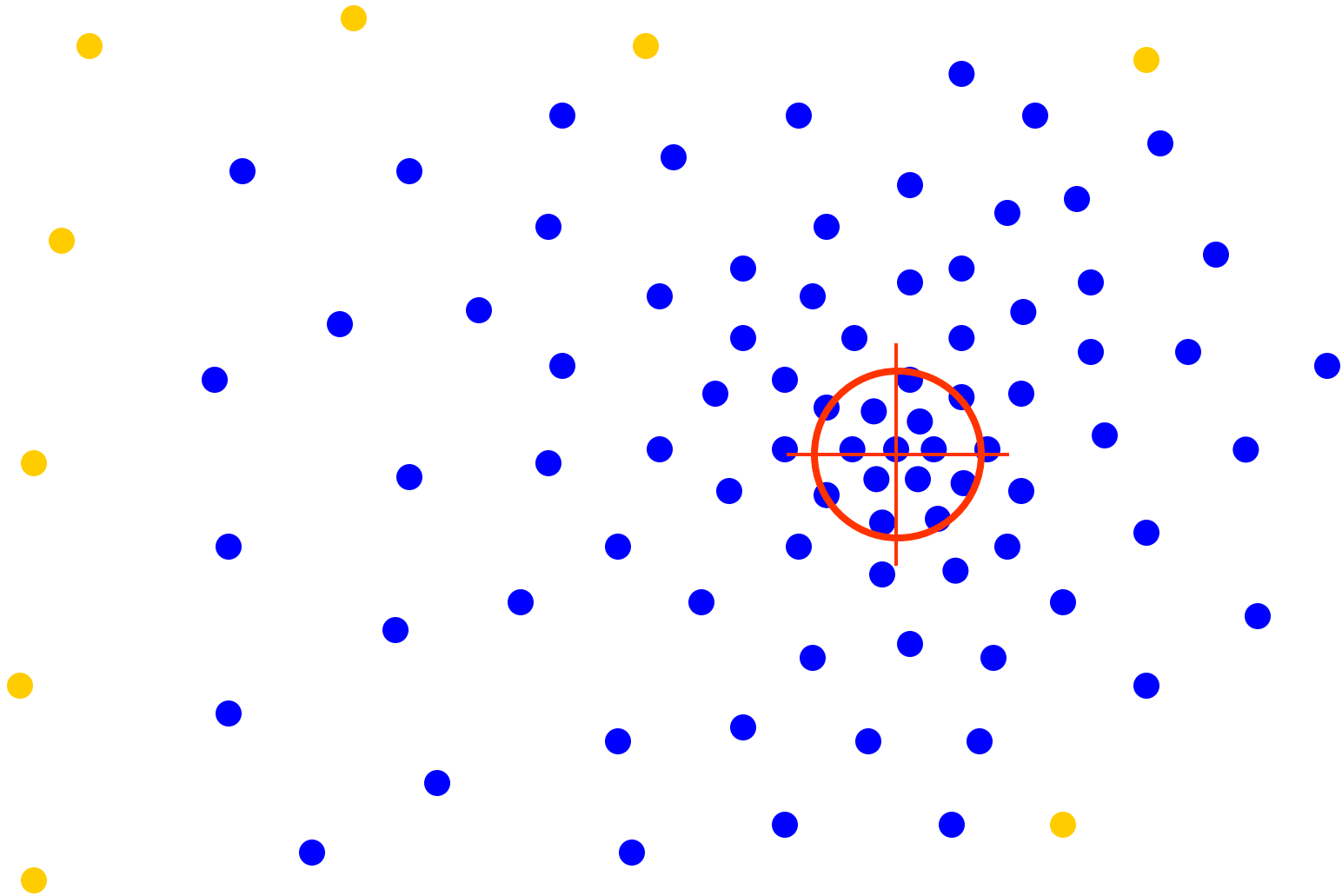
Módusok keresése

Fedjük le a teret
nem átfedő ablakokkal

Futtassuk párhuzamosan az algoritmust

Módusok keresése

A **kék** pontokon keresztülhaladt az ablak a módus felé

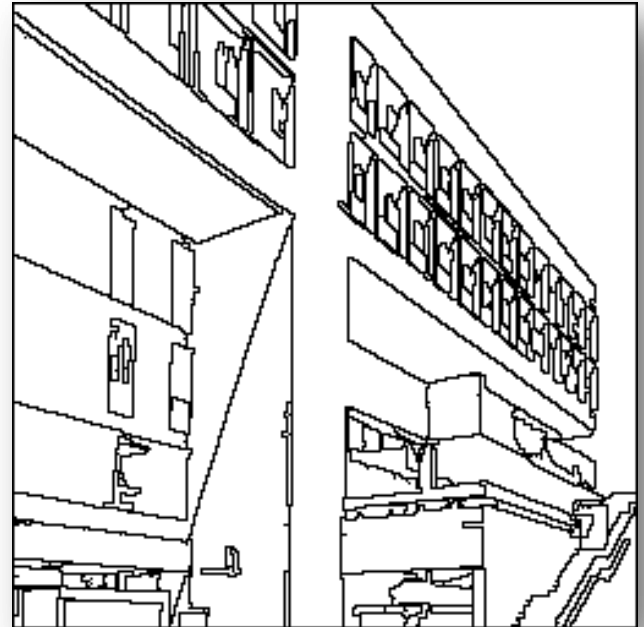
Szegmentálási eredmény

Szegmentált kép

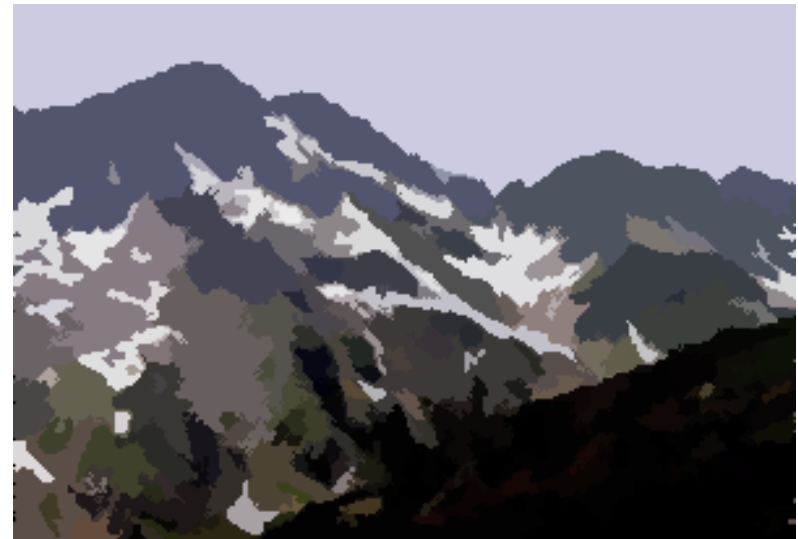

Input kép

Kontúrok

Mean shift szegmentálási eredmények

Mean shift előnyök és hátrányok

- **Előnyök**

- Tetszőleges alakú klasztereket detektál (K-means csak gömbszerűeket!)
- Egyetlen paraméter (ablakméret)
- Tetszőleges számú csúcsot képes megtalálni

- **Hátrányok**

- Az eredmény függ az ablakmérettől
- Nagy számításigényű
- Rosszul skálázható (a feature-tér dimenziójára érzékeny)

Felhasznált anyagok

- Palágyi Kálmán: Digitális Képfeldolgozás
/pub/Digitalis_kepfeldolgozas
- Svetlana Lazebnik: COMP 776: Computer Vision
 - <http://www.cs.unc.edu/~lazebnik/research/spring08/>
- Yaron Ukrainitz & Bernard Sarel: Advanced Topics in Computer Vision, Weizmann Institute
 - http://www.wisdom.weizmann.ac.il/~vision/courses/2004_2/files/mean_shift/mean_shift.ppt
- További források az egyes diákon megjelölve